

Mette Ulf Hansen
Kjeldbjergvej 6
6600 Vejen

Dato: 28.12.2012

Sagsnr.: 12/16739

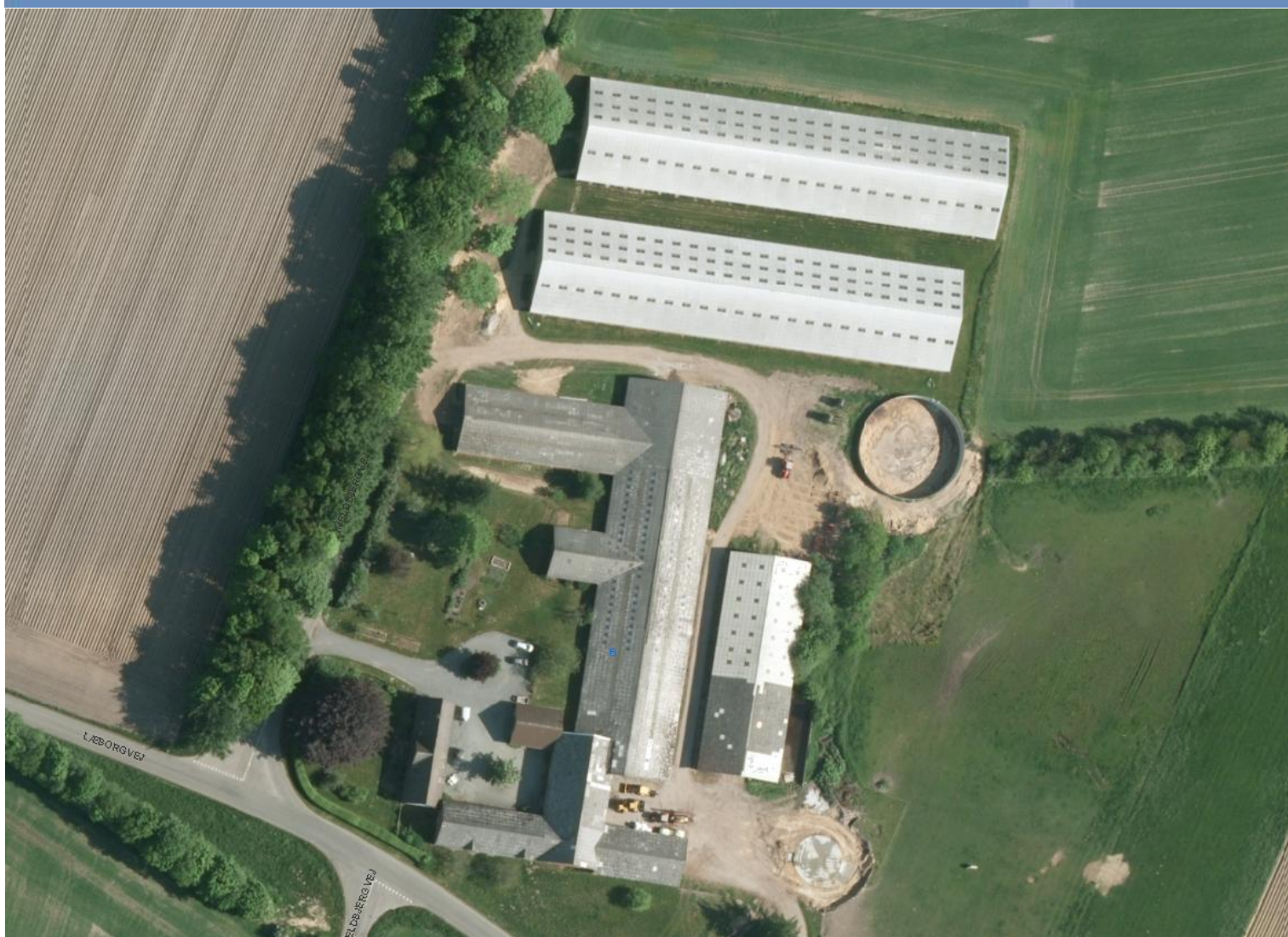
E-mail: Teknik@vejenkom.dk

Web: www.vejenkom.dk

Tlf: 7996 5000

Miljøgodkendelse

Mink

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 11 i "Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug".

Indholdsfortegnelse

Oplysninger om ejendom og husdyrbrug	3
Resumé.....	3
Indledning	4
1 Afgørelse.....	6
Godkendelsens varighed, retsbeskyttelse og revurdering	6
Vilkår for afgørelsen.....	7
Offentliggørelse/høring, klageadgang og udnyttelse af godkendelsen	12
Høring af udkast til offentliggørelse	12
Indkomne høringsbidrag og kommunens vurdering	12
Offentliggørelse af afgørelse og underretning af modtagere af afgørelsen	12
Udnyttelse af godkendelsen	12
2 Kort beskrivelse af husdyrbruget	13
Grundlag for sagsbehandling	13
Dyrehold og driftsform	13
Det nuværende tilladte husdyrhold	13
Det fremtidige husdyrhold	13
Anlæg	14
Arealer	15
Markdata	17
3 Redegørelse og vurdering	18
Generelle forhold	18
Husdyrproduktionen	18
Anlæg og begrænsning af eventuelle gener for naboer	18
Lokalisering og Planrammer.....	19
Husdyrgødning og opbevaringsanlæg.....	20
Ammoniakfordampning	21
Lugt	21
Spildevand	22
Til- og frakørselsforhold	22
Udbringning af husdyrgødning	24
Støj.....	24
Fluer og skadedyr	24
Støv	25

Lys	25
Oplag af olie og kemikalier	25
Affald	26
Vand og energiforbrug	27
Risici	27
Anvendelse af bedste tilgængelige teknik - BAT.....	28
Ejendommens påvirkning af beskyttet natur – ammoniak	33
Påvirkning af ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000 områder (kategori 1 naturområder)	33
Påvirkning af ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000 områder (kategori 2 naturområder)	33
Påvirkning af øvrige naturområder (kategori 3 naturområder)	34
Arealernes påvirkning af natur, jord og vand.....	36
Sædskifte.....	36
Beskyttede naturområder.....	36
Nitratudvaskning til grundvand	38
Nitrat til overfladevand	40
Fosfor	42
Bilag IV-arter, artsfredninger og rødlistearter	43
Hensynet til landskab, kulturhistorie og rekreative områder	44
Anlæggets udformning	44
Anlæggets placering i landskabet	44
Landskabelige værdier	44
Kulturhistoriske værdier i tilknytning til arealerne	46
Husdyrbrugets ophør	46
Alternative muligheder	47
Sammenfatning.....	47
4 Øvrige forhold	48
Byggeri, vandindvinding og spildevandsafledning	48
Høringsberettigede	48
Kopimodtagere af afgørelsen	48
Bilagsoversigt	49

Oplysninger om ejendom og husdyrbrug

Ejendomsnummer	5750023657
Matrikelnummer	1a, Nyby By, Læborg
CVR	30982991
CHR	23657
Ejendommens ejer	Mette Ulf Hansen
Husdyrbrugets ejer	Mette Ulf Hansen
Husdyrbrugets kontaktperson	Mette Ulf Hansen

Resumé

Vejen Kommune har modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af udvidelse af husdyrbruget på Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen. Projektets indhold og kommunens afgørelse er beskrevet i kort form i nedenstående resumé.

Projektet omfatter udvidelse af produktionen i ejendommens eksisterende bygninger.

Samlet svarer udvidelsen af husdyrproduktionen til en forøgelse på 17,56 DE fra 60,65 DE til 78,21 DE.

Eksisterende staldbygning ændres fra minkhal, værksted og korntørreri til minkhal. Lille del af eksisterende bygning fjernes.

Lugtgenekriterierne fra husdyrbrugets anlæg til nærmeste byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo er alle overholdt.

Der er ingen kategori 1 natur i nærheden af ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er nr. 86 (habitatområde nr. 75 og fuglebeskyttelsesområde 54) – Vejen Mose – ca. 4,9 km syd for ejendommen.

Der er ingen kategori 2 natur i nærheden. Nærmeste kategori 2 natur er en hede der ligger mere end 4 km nord for ejendommen.

Der er ingen kategori 3 natur i nærheden. Nærmeste kategori 3 natur er en hede der ligger ca. 1,3 km sydøst for ejendommen.

På husdyrbrugets udbringningsarealer udbringes husdyrgødning svarende til 0,72 DE pr. ha. pr. år.

Arealerne ligger udenfor både nitrat- og fosforklasse. Samtlige arealer ligger i NFI (nitratfølsomt indvindingsområde).

Indledning

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrbrug på Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen i Vejen Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, har Vejen Kommune vurderet det ansøgte projekt. Vurderingen fremgår af afsnit 3 "Redegørelse og vurdering" og er sammen med ansøgningen baggrund for miljøgodkendelsens vilkår.

Udkastet har været fremlagt i høring hos ansøger i 3 uger, hvor der var mulighed for at komme med synspunkter, kommentarer eller indsigelser til projektet.

Orientering om høring af udkast til miljøgodkendelse har været sendt til naboer og parter i sagen.

Orientering af naboer er sket i en afstand fra ejendommen svarende til den beregnede genegrænse for byzone, dog minimum 300 meter, idet Vejen Kommune vurderer, at ejendomme indenfor denne grænse vil kunne forventes berørte af ændringer på ejendommen.

Der er ikke indkommet bidrag i forbindelse med høringen.

Vejen Kommune den 28. december 2012

Helle Kalmayer Hansen

Teknik og Miljø
Rådhuspassagen 3
6600 Vejen

Ansøgning

Vejen Kommune har den 19. juni 2012 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget Kjeldbjerggård, Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen matr. nr. 1a, Nyby By, Læborg omhandlende følgende:

- Udvidelse af dyreholdet fra 2.060 minktæver til 4 heste og 2.600 minktæver årligt, svarende til en udvidelse fra 60,58 DE til 78,21 DE.
- Ombygning af minkhal, værksted og korntørreri til minkhal.
- Lille del af eksisterende bygning fjernes.
- Udbringning af husdyrgødning svarende til 0,72 DE/ha/år.
- Anvendelse af referencesædskifte S3.

Vejen Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen og kommunens registreringer.

1 Afgørelse

Vejen Kommune godkender det ansøgte efter § 11 i Husdyrgodkendelsesloven¹ på vilkår som angivet efterfølgende.

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold, staldanlæg og udbringningsarealer.

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrgodkendelsesloven. Øvrige relevante tilladelser, godkendelser og/eller dispensationer skal indhentes særskilt.

Ændring af anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Vejen Kommune, ligesom der skal søges tilladelse til nedrivning af eksisterende anlæg.

Godkendelsens varighed, retsbeskyttelse og revurdering

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år (kontinuitetsprincippet).

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dette betyder, at vilkårene inden for denne periode kun kan ændres, hvis der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse. Der henvises til reglerne i Husdyrgodkendelseslovens § 40, stk. 2.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal jf. § 17 i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug" - Bek. nr. 294 af 31/03/2009 regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år, dvs. i 2020.

Ændringer af udbringningsarealet for den kommende planperiode skal jf. §§ 15 og 16 i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug" anmeldes til kommunen senest 1. august. Kommunen vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare. Kommunens tilkendegivelse gives inden 1. oktober. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen enten trækkes tilbage, eller der kan fremsendes en ny. En ny anmeldelse skal i givet fald være kommunen i hænde senest 15. oktober. Hvis kommunen har indsigelser imod de nye arealer meddeles det inden 31. december.

¹ "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug" - nr. 1572 af 20.12.2006.

Vilkår for afgørelsen

Vejen Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som det er beskrevet overfor kommunen i ansøgningen, ansøgning nr. 38595, version nr. 2, 20. november 2012. På baggrund af ansøgning og kommunens vurdering meddeler Vejen Kommune godkendelse på følgende vilkår:

Generelle forhold

1. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er påbegyndt udnyttet inden 2 år efter med-delt afgørelse. Ved påbegyndt udnyttet menes, at eventuelt byggeri er startet, eller udvidelse af dyrehold er indledt.
2. Senest 2 år efter påbegyndt udnyttelse af godkendelsen skal udvidelsen af dyreholdet være afsluttet. Den del af besætningsudvidelsen til de 78,21 DE, der ikke er sket indenfor de 2 år, bortfalder.
3. Hvis staldanlæg ikke etableres i det godkendte omfang, udløser det eventuelt krav om tillæg med justering af BAT-niveau.

Information om ændringer på husdyrbruget

4. Ændringer i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen.
5. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for udvidelse kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

Husdyrproduktionen

6. Husdyrbrugets maksimalt tilladte produktionsomfang og sammensætning

Dyreart, type	Antal	Enhed	Dyreenheder, DE
Minktæver	2.600	Årsdyr	76,47
Heste, 500 – 700 kg	4	Årsdyr	1,74
I alt			78,21

7. Det maksimale dyrehold beregnet over et planår må ikke overstige det samlede godkendte antal dyr indenfor hver dyretype.

Foranstaltninger for at undgå forurening

8. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen, tlf.: 112.
9. Ved ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Beholdere til flydende husdyrgødning m.m., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, skal gøres uanvendelige til opbevaring af flydende husdyrgødning m.m., hvis de afmeldes beholderkontrollen. Al miljøaffald skal bortskaffes for egen regning efter den til hver tid gældende lovgivning.

Anlæg

10. Den eksisterende afskærmende beplantning på vestsiden af produktionsbygningerne skal løbende vedligeholdes og fortsat give en effektiv og vedvarende afskærmning.

Opbevaringsanlæg

11. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget.
12. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
13. Ved håndtering af gylle gennem ikke-faste installationer, der ikke lever op til § 18 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, skal dette foretages under konstant opsyn, således at evt. brud straks opdages, og pumpningen i så fald kan afbrydes.
14. Transport af gylle fra gyllebeholdere foregår med selvlæssende gyllevogn. Såfremt der på et senere tidspunkt gøres anvendelse af fastmonteret pumpeanlæg på gyllebeholdere, skal der, hvor der pumpes, etableres en støbt plads med afløb til gyllebeholder. Pladsen skal rengøres for spild umiddelbart efter, at den daglige påfyldning af gylle er afsluttet. Pladsen skal ind mod gyllebeholderen afgrænses af en jernbetonmur eller andet, som sikrer mod påkørsel af denne.

Ammoniakfordampning

15. Fast gødning på møddingsplads skal overdækkes i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens vejledning september 2004 eller senere udgave. Vejledningen er vedlagt som bilag nr. 3.

Lugt

16. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses.
17. Efter endt udkørsel af gylle fra gyllebeholderen skal gyllebeholderen tilføres snittet halm eller lignende, så gylleoverfladen er dækket af et betydeligt lag, indtil flydelaget er dannet.

Fluer og skadedyr

18. Minkfarmens drift må ikke give anledning til fluegener, som af tilsynsmyndigheden vurderes værende væsentlige for området.
19. Der skal på ejendommene foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium².
20. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
21. Der skal foretages forebyggende indsats overfor rotter. Indsatsen skal foretages af et autoriseret firma.

² "Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr", www.dpil.dk

Støjgrænser

22. Virksomhedens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB (A) må i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land ikke overstige følgende værdier.

I: i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land

	Tidsrum	Støjgrænser I
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 – 22.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 – 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

23. Husdyrbruget skal på tilsynsmyndighedens forlangende dokumentere, at ovenstående vilkår om støj er overholdt. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt.

Dokumentation skal ske ved måling/beregning af den støj, aktiviteterne påfører omgivelserne. Målingerne/beregningerne skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens vejledninger nr. 5/1984, nr. 6/1984 og nr. 5/1993.

Målingerne/beregningerne skal foretages af et målefirma/institut, som er uvildigt, og som af Miljøstyrelsen er godkendt til at udføre dette arbejde.

Støv

24. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Lys

25. Lys fra ejendommen må ikke være generende udenfor ejendommens skel.
26. Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

Spildevand

27. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, så unødigt spild undgås.
28. Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt/tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.

Oplag af olie, kemikalier etc.

29. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

30. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
31. Olie- og kemikalieprodukter skal opbevares under tag på tæt bund uden afløb. Der skal være mulighed for at opsamle spild svarende til rumfanget af den største beholder. Dette gælder dog ikke olie, der opbevares i godkendte olietanke jf. "Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke mv." (Bek. nr. 1321 af 21. december 2011).

Affald

32. Opbevaring af olie- og kemikalieaffald skal ske på samme måde som angivet i villkårene vedrørende håndtering og opbevaring af olie og kemikalier.

Udbringning af husdyrgødning

33. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 0,72 DE pr. planår.

Nitratudvaskning

34. Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 18,5 % ekstra efterafgrøder, udover de til enhver tid gældende generelle krav om efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode, eftervirkning og kvælstofgødskning. Efterafgrøderne eller andre generelle miljøkrav må dog ikke overføres til andre bedrifter.
35. Markstakke for dybstrøelse må ikke placeres i nitratfølsomme indvindingsområder eller på arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Oplaget må heller ikke placeres på arealer, der skråner ned mod vandløb.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

36. Der skal opsættes vandur i stalde med husdyr til måling af det reelle forbrug af vand fra drikkevandsboringen. Vandur skal være opsat senest 6 mdr. efter meddelt afgørelse og i forbindelse med indsætning af dyr i nyt staldafsnit.
37. Hos hestene, i stald på dybstrøelse, skal der holdes en god hygiejne, så overfladen af dybstrøelsesmåtten holdes ren og tør.
38. Der skal etableres gødningsrender med en bredde på mindst 36 cm i stald til nye dyr (stald 3, figur 1).
39. Stald med eksisterende dyr skal have gødningsrender med en bredde på mindst 30 cm (stald 1+2, figur 1).
40. Gødningsrender i staldene, skal tømmes dagligt. Tømning af gødningsrenderne kan undlades i perioder med længerevarende hård frost.
41. Der skal anvendes foder med et proteinindhold på gennemsnitlig højst 31 % af OE i uge 30-47. Dokumentation herfor skal fremgå ved produktionsplan fra foderleverandør, hvoraf den planlagte mængde protein i procent af den omsættelige energi fremgår.

42. Pelsdyrene skal tildeles halm ad libitum ovenpå redekasserne. Ud over trådnettet må der ikke være foranstaltninger, der hindrer dyrenes adgang til halmen.

Egenkontrol

43. Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid eksisterende produktion på husdyrbruget. Registreringerne kan bestå af gødningsregnskaber og/eller lignende. Hvis gødningsregnskabet omfatter flere ejendomme, skal det suppleres med opgørelser, der kan dokumentere dyreholdet på Kjeldbjergvej 6. Denne registrering skal ved miljøtilsyn kunne fremvises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse (jævnfør vilkåret om husdyrholdets tilladte produktion).
44. Opgørelsen af husdyrholdet på ejendommen skal for pelsdyrene og heste opgives som et årsgennemsnit af antal dyr for hver enkelt dyreart på grundlag af bilag 1 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.
45. Følgende skal føres i en driftsjournal, der skal opbevares mindst 5 år på bedriften, og data skal være tilgængelige ved miljøtilsyn på ejendommen:
- Dato for uheld eller situationer, der kunne lede til uheld. Angivelse af typen af uheld eller situationer, indsats samt forebyggende tiltag.
 - Registrering af tidspunkt og forbrug af midler til fluebekæmpelse.
 - Registrering af tidspunkt og metode til rensning i, under og omkring burene.
 - Registrering af tidspunkt, dato og årsag for udeladt tømning af gødningsrender.
 - Indlægssedler og foderopgørelse ved produktionskontrol eller lignende opgørelser til dokumentation for indholdet af protein i pelsdyrfoderet.
 - Registrering af vandforbrug – aflæsning min. hver 6. måned.
 - Årsopgørelse over forbruget af dieselolie (år og mængder).
 - Dato for service og evt. brud på drikkevandsinstallationer eller øvrige vandinstallationer.
 - Dokumentation for etablering af ekstra efterafgrøder f.eks. i form af gødningsregnskaber, markplaner eller ansøgninger vedrørende enkeltbetalingsordningen.

Offentliggørelse/høring, klageadgang og udnyttelse af godkendelsen

Høring af udkast til offentliggørelse

Udkastet til miljøgodkendelse sendes i høring i 3 uger fra den 6. december til den 27. december 2012 hos ansøger samt andre, der har anmodet om at få udkastet tilsendt.

Orientering om udkast til miljøgodkendelse sendes til alle borgere, der er part i sagen (herunder naboer, bortforpagtere af udbringningsarealer og produktionsanlæg samt gyllemodtagere). Udkastet eftersendes ved henvendelse herom.

Indkomne høringsbidrag og kommunens vurdering

Udkast til godkendelsen har været sendt i høring hos ansøger og parter i sagen, som ikke har haft kommentarer.

Offentliggørelse af afgørelse og underretning af modtagere af afgørelsen

Kommunens godkendelse vil blive offentliggjort i Budstikken i uge 2.

Kopi af godkendelsen er sendt til parter og interessenter, der har anmodet om høringsudkast og haft kommentarer hertil samt organisationer og myndigheder, der fremgår af afsnittet "Øvrige forhold".

Der kan klages over kommunens afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet senest den 6. februar 2013 kl. 15.30 jf. vedlagte klagevejledning (bilag 1). Modtagere af orienteringsbreve samt kopimodtagere af afgørelsen er angivet i afsnit 4 "Øvrige forhold".

Udnyttelse af godkendelsen

Du kan udnytte godkendelsen uanset eventuelle klager, men du skal være opmærksom på, at dette ikke begrænser Natur- og Miljøklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Vejen Kommunes afgørelse.

2 Kort beskrivelse af husdyrbruget

I denne del af godkendelsen angives de oplysninger, som ligger til grund for behandlingen af ansøgningen. Ud over selve ansøgningen indgår der bilag til ansøgningen, anden nødvendig korrespondance under sagsbehandlingen samt seneste kontrolrapport for miljøtilsyn på husdyrbruget, kommunens oplysninger om data på husdyrbruget samt eventuelle bidrag fra offentligheden.

Ansøgningens indhold er kort beskrevet, under overskrifterne: Dyrehold og driftsform, Anlæg og Areal.

Grundlag for sagsbehandling

- Ansøgning om miljøgodkendelse den 19. juni 2012, skema nr. 38495.
- Løbende korrespondance mellem ansøger, dennes konsulent og kommunen.
- Miljøtilsyn på ejendommen september 2011 og Vejen Kommunes tilsynsrapport af 20. september 2011.
- Fiktiv ansøgning med beregning af planteavlssædskifte på arealerne, skema nr. 38510, version 1.

Dyrehold og driftsform

Ejendommen drives med minkproduktion og et mindre hestehold. I forbindelse med godkendelse af udvidelsen godkendes det eksisterende hestehold på ejendommen også.

Det nuværende tilladte husdyrhold

Dyretype	Enhed	Antal	Antal til 1 DE	DE
Minktæver	Årsdyr	2.060		60,65
I alt				60,65

Tabel 1. Husdyrbrugets nuværende tilladte husdyrproduktion.

Det fremtidige husdyrhold

Dyretype	Enhed	Antal	Antal til 1 DE	DE
Minktæver	Årsdyr	2.600		76,47
Heste, 500 – 700 kg	Årsdyr	4		1,74
I alt				78,21

Tabel 2. Den ansøgte husdyrproduktion.

Dyreenhederne er udregnet på baggrund af bilag 1 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen³.

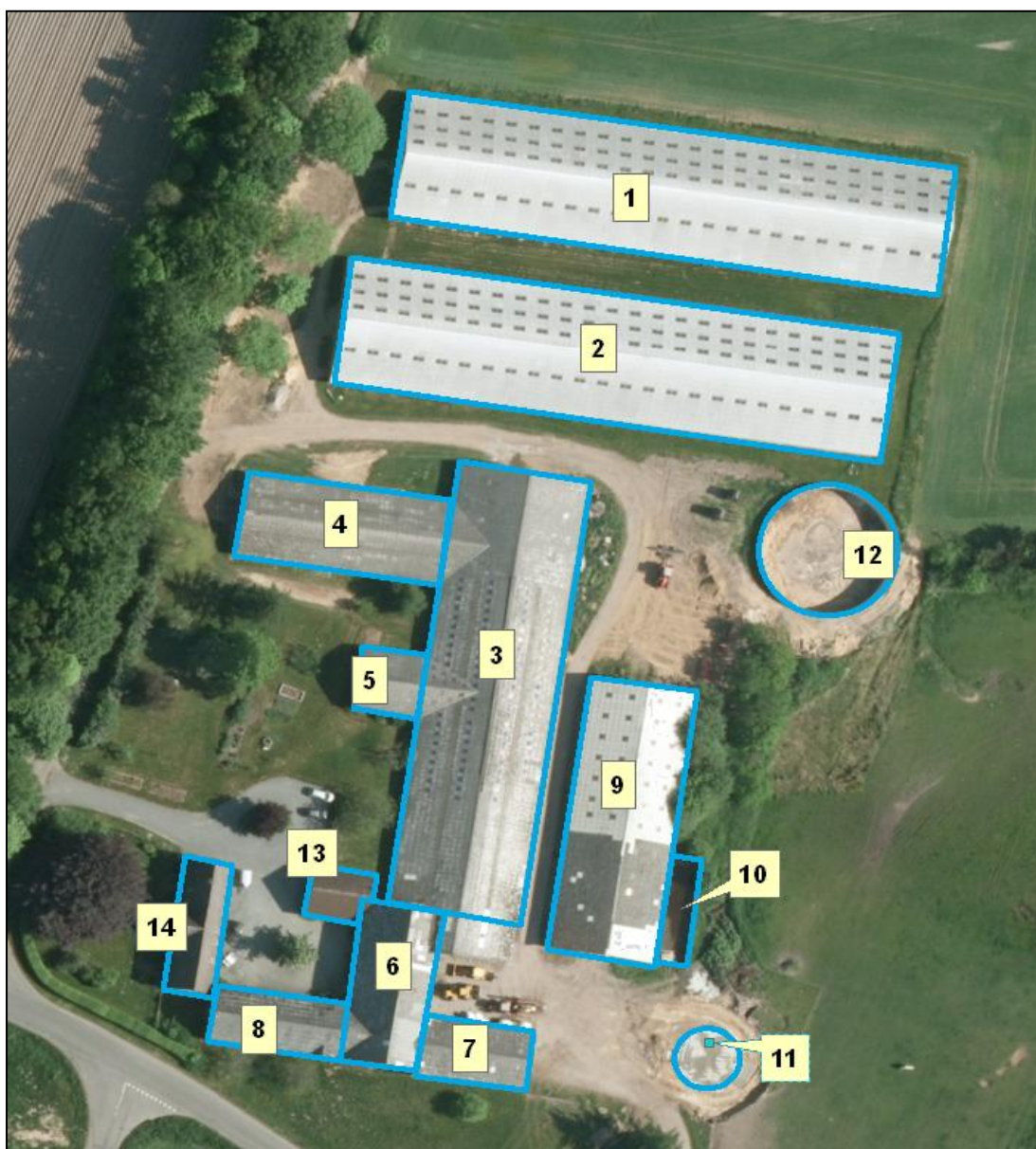
³ Bekendtgørelse nr. 764 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. af 28.06.2012

Anlæg

Husdyrbruget ligger sydøst for Lindknud i et åbent landskab med spredte landbrugsejendomme. Anlæggets udseende og beliggenhed i landskabet er beskrevet og vurderet i afsnittet "Anlæggets placering i landskabet".

Husdyrbrugets eksisterende anlæg består af 2 store lukkede minkhaller mod nord samt en større samlet bygningsmasse til forskellige anvendelser. I forbindelse med udvidelsen af bedriften, ønskes eksisterende bygning til mink, værksted og korntørring ændret til udelukkende mink. Desuden ønskes en lille bygningsdel nedrevet, da den ikke længere er nødvendig for husdyrproduktionen. Den ønskede udvidelse af husdyrproduktionen vil ikke medføre særlige bygningsændringer.

Figuren her under viser placeringen af eksisterende og ansøgte anlæg.

Figur 1. Husdyrbrugets driftsbygninger.

Nedenstående tabel viser en oversigt over bygninger og opbevaringsanlæg på ejendommen samt fordelingen af dyr i de enkelte staldafsnit.

Nr.	Anvendelse	Areal/Rumfang	Staldsystem	Dyr	Antal
1	Minkhal	2.395 m ²	Bure, gødningsrender 30 cm, daglig tømning, halm ad libitum	Mink	975
2	Minkhal	2.395 m ²	Bure, gødningsrender 30 cm, daglig tømning, halm ad libitum	Mink	975
3	Minkhal	2.770 m ²	Bure, gødningsrender 36 cm, daglig tømning, halm ad libitum	Mink	650
4	Væksted, Halm	600 m ²			
5	Pelseri	135 m ²			
6	Kartoffelhus	390 m ²			
7	Hestestald	210 m ²	Dybstrøelse	Heste	4
8	Kølerum, kartofler	300 m ²			
9	Maskinhus	1.060 m ²			
10	Møddingsplads	120 m ²			
11	Kornsilo	4.257 m ³ /50 ton			
12	Gyllebeholder	2.000 m ³			
13	Garage	120 m ²			
14	Stuehus	211 m ²			

Tabel 3. Ejendommens indretning samt fremtidig fordeling af dyr. Bygningsnumre jf. figur 1 ovenfor.

Arealer

Til ejendommen hører 127,33 ha, hvoraf 108,55 ha kan anvendes til udbringning af husdyrgødning. Ud af de 127,33 ha er 4,07 ha forpagtede. Der er ikke indgået gylleaftaler.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen stiller krav om et bestemt forhold mellem den mængde husdyrgødning der udbringes og det areal, der skal være til rådighed for udbringningen (harmoniarealet). I denne godkendelse kan husdyrgødningen udbringes i en mængde svarende til 1,4 DE/ha.

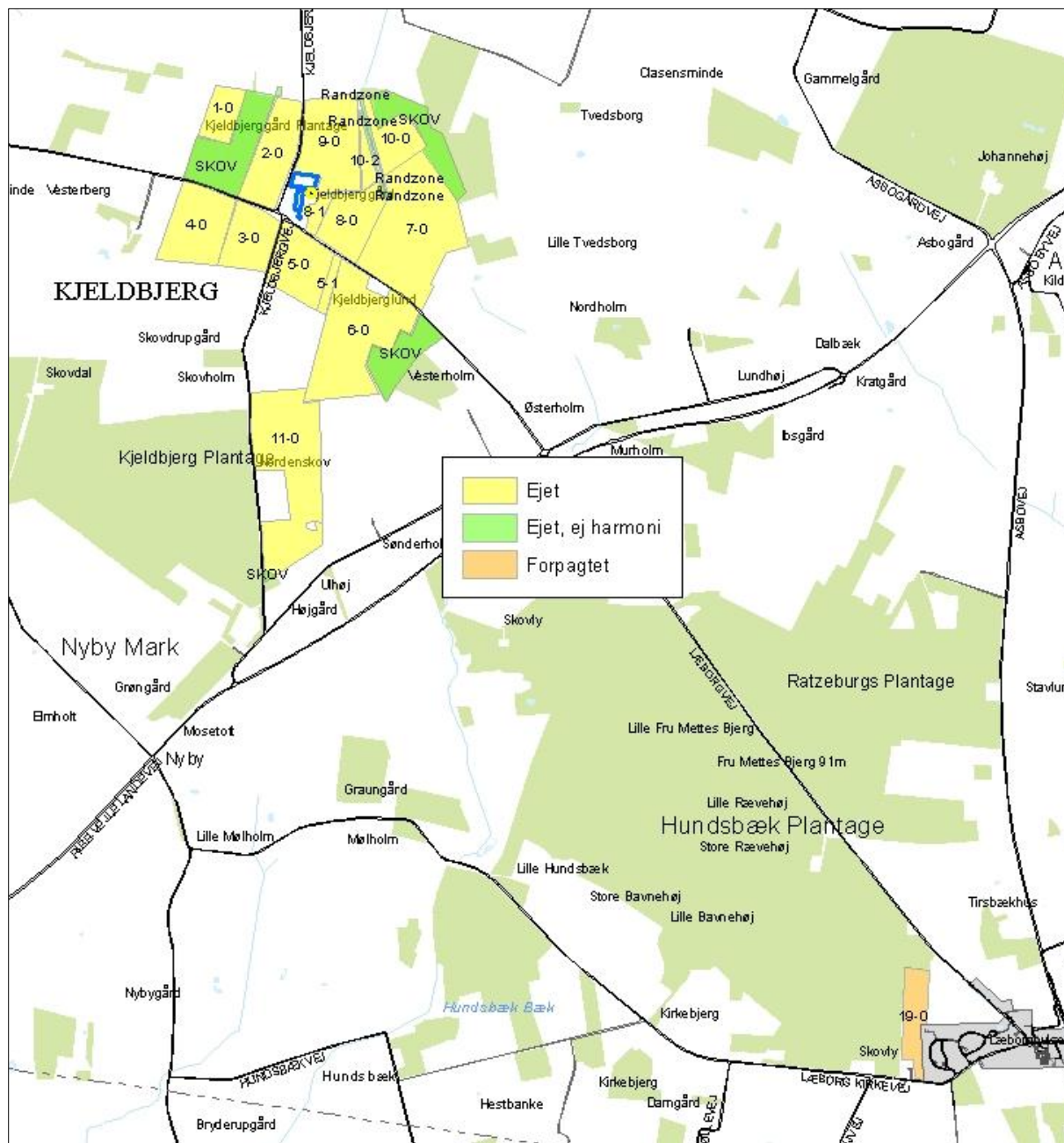
Ejendommens dyrehold producerer 78,21 DE husdyrgødning, hvoraf:

- 77,35 udbringes på udbringningsarealerne med 0,72 DE/ha, harmonikrav: 107,43 ha
- 0,86 DE afsættes ved afgræsning på udbringningsarealet med 0,77 DE/ha, harmonikrav: 1,12 ha

Det samlede harmoniareal er på 108,55 ha og harmonibehovet er jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen på 108,55 ha.

Der er således tilstrækkeligt areal til at opfylde harmonikravet.

Se nedenstående figur og tabel for arealernes placering og størrelse.

Figur 2. Husdyrbrugets arealer.

Markdata

Marknr.	Ha	Ejerforhold	Anvendelse	Markadresse
1-0	3,14	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
10-0	3,95	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
10-2	1,30	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
11-0	17,49	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
19-0	4,07	Forpagtet	Udbringning	Læborgvej 7C, 6600 Vejen
2-0	7,27	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
3-0	5,44	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
4-0	8,31	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
5-0	6,61	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
5-1	1,00	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
6-0	15,44	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
7-0	17,83	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
8-0	6,02	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
8-1	1,11	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
9-0	9,55	Ejet	Udbringning	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
SKOV	8,08	Ejet	Ikke harmoni	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
SKOV	4,55	Ejet	Ikke harmoni	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
SKOV	5,23	Ejet	Ikke harmoni	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
SKOV	0,15	Ejet	Ikke harmoni	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
Randzone	0,25	Ejet	Ikke harmoni	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
Randzone	0,33	Ejet	Ikke harmoni	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
Randzone	0,06	Ejet	Ikke harmoni	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
Randzone	0,10	Ejet	Ikke harmoni	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen
Randzone	0,02	Ejet	Ikke harmoni	Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen

Tabel 4. Arealer.

3 Redegørelse og vurdering

Vejen Kommune har i henhold § 19 - § 26 i Husdyrgodkendelsesloven vurderet projektets mulige påvirkning af miljøet og omgivelserne.

Kommunen har på grundlag af ansøgningen og miljøreddegørelsen foretaget en vurdering af de forskellige påvirkninger fra husdyrbrugets anlæg og udbringningsarealer. Disse vurderinger ligger til grund for de vilkår, der er angivet i afsnit 1. Vurderingen er foretaget i det nedenstående afsnit.

Generelle forhold

Husdyrproduktionen

Sidste registrering af dyreholdets omfang hos Vejen Kommune er sket i forbindelse med miljøtilsyn i september 2011.

Registreringen er i overensstemmelse med husdyrbrugets nuværende produktion.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er påbegyndt udnyttet inden 2 år fra denne afgørelse. Ved påbegyndt udnyttet menes, at evt. byggeri er startet, eller ændring/udvidelse af dyrehold er indledt.

Anlæg og begrænsning af eventuelle gener for naboer

Pelsdyrbekendtgørelsens⁴ §§ 2 og 3 omhandler en række afstandskrav.

Afstandskravene, jf. §§ 2 og 3 i pelsdyrbekendtgørelsen er vist i nedenstående tabel. Husdyrgodkendelseslovens § 20 vedrørende genegrænser vil blive behandlet efterfølgende.

Alle afstandskrav er overholdt. Vejen Kommune vurderer, at de generelle afstandskrav er nok til at sikre, at der ikke sker forurening eller gene af omgivelserne.

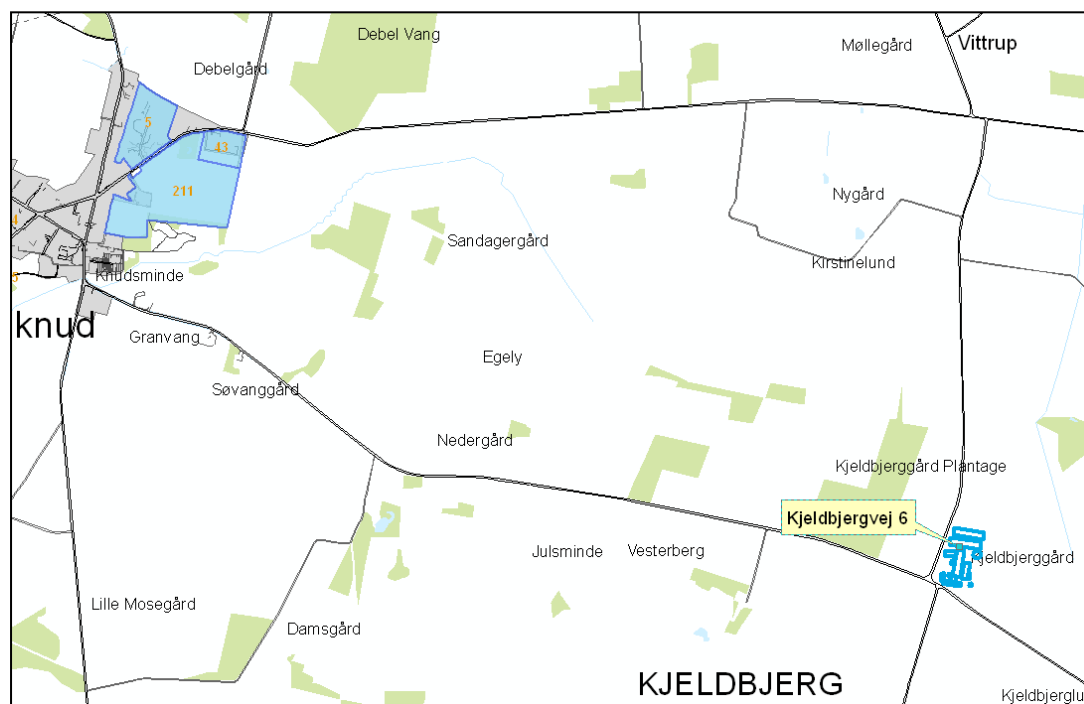
§§	Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
8	Nabobebyggelse	Ca. 450 m	Fra nærmeste stald til Læborgvej 25	100 m
8	Naboskel	Ca. 270 m	Fra nærmeste stald til naboskel mod syd	5 m
8	Beboelse på samme ejendom	Ca. 30 m	Fra minkhal til stuehus	15 m
8	Levnedsvirksomhed	> 25 m	Ingen i nærheden	25 m
8	Fælles vandindvindingsanlæg	Ca. 3,3 km	Fra minkhal til Lindknud vandværk	50 m
8	Enkelt vandindvindingsanlæg	Ca. 50 m	Fra minkhal til mark- og drikkevandsboring til ejendommen	25 m

⁴ Bekendtgørelse om pelsdyrfarme m.m., nr. 1428 af 13. december 2006.

8	Vandløb	Ca. 255 m	Til vandløb øst for ejendommen	15 m
8	Dræn	> 15 m	Ingen dræn i nærheden	15 m
8	Sø	Ca. 1 km	Søer på marker omkring ejendommen	15 m
8	Privat vej	> 15 m	Ingen privat vej i nærheden	15 m
8	Offentlig vej	Ca. 15 m	Til Kjeldbjergvej fra minkhaller	15 m
6	Byzone	Ca. 2,5 km	Fra staldanlæg til Lindknud	200 m
6	Sommerhusområde	> 300 m	Ingen i nærheden	200 m
6	Boligområde/Blandet bolig og erhverv	Ca. 2,7 km	Fra staldanlæg til område i Lindknud	200 m

Tabel 5. Oversigt over afstande fra anlæg til nærmeste punkt, hvor der er afstandskrav ifølge pelsdyrbekendtgørelsens §§ 2 og 3.

Lokalisering og Planrammer

Figur 3. Husdyrbrugets placering.

Ejendommen ligger mere end 2 km væk fra nærmeste lokalplanområde.

Nærmeste lokalplaner i området er lokalplan nr. 211 (ca. 2,6 km vest, målt fra eksisterende minkhal) – Lokalplan for et område til offentlige formål i form af idrætsanlæg og oplevelsespark.

Der er ingen lokalplaner under tilblivelse eller i forslag i området omkring ejendommen.

Husdyrgodkendelseslovens § 20 siger, at kommunen skal sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener begrænses hvis ændring af anlægget på husdyrbruget foretages indenfor 300 m fra:

- En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren.
- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel i fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.
- Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.

Vejen Kommune vurderer, at risikoen for forurening og væsentlige gener for omgivelserne er begrænset, da anlæggets placering i forhold til husdyrgodkendelseslovens genegrænser i § 20 er overholdt.

Afstandsforholdene vurderes i afsnittene om lugt, til- og frakørsel samt støj.

Husdyrgødning og opbevaringsanlæg

Flydende husdyrgødning opbevares i ejendommens gyllebeholder.

Halm fra burene anvendes som flydelag i gyllebeholderen, placeres på møddingsplads eller udbringes direkte.

Fast gødning fra hestene opbevares på møddingsplads eller udbringes direkte.

Gødningsproduktionen er ifølge ansøgning angivet til:

Gødningstype	Mængder i m ³
Flydende husdyrgødning	1.612 m ³
Vaskevand	95 m ³
I alt	1.707 m³
Fast husdyrgødning og halm under bure	100 m ³
I alt	100 m³

Tabel 6. Gødningsproduktion.

Husdyrbruget skal have den nødvendige opbevaringskapacitet til opbevaring af husdyrgødning, rengøringsvand, vandspild i forbindelse med husdyrproduktionen samt overfladevand. Der skelnes mellem følgende former for spildevand:

- Rengøringsvand og overfladevand, der kommer i forbindelse med husdyrgødning, som ledes til opbevaringsbeholder for flydende husdyrgødning.
- Sanitært spildevand, som ledes til septiktank eller offentlig kloakering.
- Overfladevand fra tage og udendørsarealer, som ikke kommer i forbindelse med husdyrgødning, og derfor må ledes til dræn for regnvand eller udsprinkles efter forudgående tilladelse.

Der er følgende opbevaringsanlæg på ejendommen:

Opbevaringsanlæg	Opførelsesår	Kapacitet m ³
Gyllebeholder	2006	2.000 m ³
Samlet kapacitet gylle		2.000 m³

Tabel 7. Oversigt over opbevaringsanlæg.

Eksisterende beholder ligger udenfor risikoområde og længere væk end 100 m fra vandløb og søer⁵.

Med en samlet gødningsproduktion på 1.707 m³ gylle og en opbevaringskapacitet på 2.000 m³ er der en opbevaringskapacitet på $(2.000/1.707 \cdot 12 \text{ mdr.})$ 14 måneder.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens vejledning om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet er således opfyldt.

Med en samlet gødningsproduktion på ca. 100 m³ fast "møg" og en opbevaringskapacitet på ca. 150 m³ er der en opbevaringskapacitet på $(150/100 \cdot 12 \text{ mdr.})$ 18 måneder.

Opbevaring af fast gødning skal ske på møddingsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Stakken skal til enhver tid være overdækket, til reduktion af lugt og ammoniakfordampning.

Der stilles vilkår om, at opbevaring af dybstrøelse på møddingsplads skal ske i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens vejledning september 2004 eller senere udgave, bilag 3.

Ammoniakfordampning

Ved udvidelser eller nyetableringer af husdyrbrug over 75 DE stilles generelle krav om reduktion af ammoniakfordampningen fra staldanlægget. For ansøgninger indsendt efter den 15. april 2011 er udgangspunktet en minimumsreduktion på 30 %. Denne reduktion beregnes i forhold til et referencestaldsystem, der er et tidssvarende staldsystem beregnet med normtal for 2005/2006. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan efterleves ved reduktion af ammoniaktabet for både de eksisterende og det nye anlæg.

Landbruget på Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen skal leve op til et generelt ammoniakreduktionskrav på 30 %, idet ansøgningen er indsendt juni 2012.

Den samlede beregnede ammoniakemission fra stalde og gødningslagre er 3.208 kg N/år, hvilket er en forøgelse på 433 kg N/år. Jf. www.husdyrgodkendelse.dk bliver ammoniakemissionen 852 kg N/år mindre end krævet med det valgte system.

Det generelle ammoniakkrav til det nyetablerede anlæg på minimum 30 % er således opfyldt ifølge www.husdyrgodkendelse.dk.

Foruden det generelle ammoniakreduktionskrav ligger der et krav til anvendelsen af Bedste Tilgængelige Teknik (BAT) – se særskilt afsnit herom.

Lugt

Lugt stammer fra opbevaring, transport og udbringning af husdyrgødning, fra håndteringen af foder, vask af bure/anlæg og fra selve staldene.

Regulering af lugt fra pelsdyrfarme sker udelukkende ved de afstandskrav, som fremgår af pelsdyrbekendtgørelsen.

⁵ Bekendtgørelse nr. 764 af 28.06.2012 (husdyrgødningsbekendtgørelsen).

For pelsdyrfarme under 10.000 tæver er der følgende afstandskrav:

Område	Afstandskrav pelsdyrhaller	Afstandskrav gødningopbevaring
Nabobeboelser.	100 m	50 m
Byzone.	200 m	100 m
Sommerhusområde.	200 m	100 m
Områder der i kommuneplanens rammedel er udlagt til byzone eller sommerhusområde.	200 m	100 m
Områder i landzone der, ved lokalplan, er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv, rekreative formål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende.	200 m	100 m

Afstand til nærmeste byzone (Lindknud) er ca. 2,5 km, afstand til nærmeste områder, der ved lokalplan er udlagt til boligformål m.m. (Lindknud) er ca. 2,7 km og afstand til nærmeste nabo, Læborgvej 25 (uden landbrugspligt) er ca. 450 m. Der er ikke områder udlagt i kommuneplanens rammedel i området omkring ejendommen.

Pelsdyrbekendtgørelsens minimumskrav til afstande inden for de givne typer er overholdt. Vejen Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener.

Lugt i forbindelse med transport behandles under afsnittet "udbringning af husdyrgødning".

Det forventes ikke, at lugt fra ejendommens husdyrproduktion, opbevaring og udbringning af husdyrgødning, m.m. vil medføre lugtgener, der stiger til et niveau, som ikke bør accepteres for beboelser i det åbne land. Der henvises til reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der stilles generelle vilkår til forebyggelse af lugtgener.

Spildevand

Ansøger oplyser, at spildevand fra bedriften består af:

- Tagvand

Der er intet sanitært spildevand fra driftsbygninger.

Der forventes ingen stigning i spildevandsmængden som følge af udvidelsen. Tagvand ledes til opsamlingsbrønde og videre til vandløb.

Overfladevand fra møddingsplads og vand fra vaskeplads ledes til gyllebeholder.

Befæstede arealer med afløb til gyllebeholder er etableret med fald og afgrænsning, der forhindrer overløb til grøft og dræn.

Det vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra spildevand.

Til- og frakørselsforhold

Skemaet nedenfor angiver antal transportere. En transport vil omfatte både til- og frakørsel. Intern transport f. eks. i forbindelse med fodring er ikke inkl. i ovennævnte oversigt.

Omfanget af antal til- og frakørsler pr. år er jf. ansøgningen:

Transporttype	Nudrift	Ansøgt
	Antal transporter pr. år	Antal transporter pr. år
Udbringning af husdyrgødning, fast	0	3
Udbringning af husdyrgødning, flydende	52	65
Foder	300	300
Handelsgødning	2	2
Brændstof	7	7
Levende dyr til/fra ejendommen	2	2
Døde dyr	5	5
Affald	26	26
Fragt	65	65
I alt pr. år	459	475

Tabel 8. Til- og frakørsel.

Halmtransporter sker som intern transport for ejendommen.

Samlet stiger antallet af til- og frakørsler fra ca. 459 til ca. 475 dvs. en stigning på 16 transporter (3,5 %)

Stigningen skyldes udelukkende flere transporter med husdyrgødning.

Der er to driftsmæssige indkørsler til ejendommen. Disse er i hhv. vestgående retning ud til Kjeldbjergvej og i sydgående retning ud til Læborgvej.

Begge indkørsler anvendes afhængig af transportens formål. Mest trafik vil dog ske ved indkørslen fra Kjeldbjergvej, da denne er placeret nærmest opbevaringsanlæg og stalde med dyr.

Transporter til/fra ejendommen foregår normal i dagtimerne og på hverdage. I højsæsonen kan det blive nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Intern transport og trafik på ejendommen i forbindelse med til- og frakørsel vurderes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne. Vilkår relateret til støj i forbindelse med til- og frakørsel (trafik på egen grund) stilles i afsnittet vedrørende støj i godkendelsen.

Det er Vejen Kommunes vurdering, at der er gode adgangsforhold ved ejendommen i forbindelse med transport til og fra ejendommen.

Vejen Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugs produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de stillede vilkår overholdes.

Miljøgodkendelsen meddeles jf. Husdyrgodkendelsesloven, og der kan ikke stilles vilkår til trafik/kørsel på offentlig vej. Dette reguleres af færdselsloven.

Udbringning af husdyrgødning

Alle udbringningsarealer ligger mindre end 10 km fra ejendommen. Transport af husdyrgødning til udbringningsarealer, sker vha. traktor og gyllevogn. Husdyrgødning udbringes af maskinstation.

Da der ikke er tæt bebyggelse og byzone i forbindelse med de angivne transportruter, er det kommunens vurdering, at det øgede antal transporter med husdyrgødning ikke vil være til væsentlig gene for omgivelserne.

Støj

Ansøger oplyser, vedrørende støj fra intern transport, omfang, tid og placering, at der ikke er konstante støjkluder på ejendommen.

I høstsæsonen vil der i forbindelse med korntørring forekomme støj. Om efteråret og vinteren vil der forekomme støj fra køleanlægget i kølerummene med kartofler. Pumper i forbindelse med tørring og køleanlæg er placeret indendørs.

Støj fra interne transporter sker primært ved fodring af dyrene. Dyr fodres ca. kl. 9.00-10.30 & 15.30-17.00 (ca. 2 x 90 minutter dagligt, når produktionen er størst). Efter pelsning fodres typisk kun én gang dagligt. Grundet afstanden til nabo vil støjgenerne fra dette være yderst begrænset.

Endvidere forventes støj fra eksterne transporter. Eksterne transporter sker primært i dagtimerne.

Der er naturlig ventilation i samtlige stalde.

Det vurderes, at støjgrænserne vil blive overholdt, da de fleste støjkluder primært er aktive i driftsperioden mellem kl. 7.00 og 18.00. Der er foretaget tiltag på ejendommen for at reducere støjbelastningen for de omkringboende, således at støjniveauet på ejendommen sandsynligvis ikke vil blive til gene for nabolaget.

I Støjvejledningen⁶ anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Man bør ved fastlæggelse af støjgrænser, ved de nærmeste boliger, anvende de grænseværdier der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier er anvendt i godkendelsen.

Der stilles generelle vilkår til overholdelse af støjgrænser samt vilkår om, at en beregning/måling af støjniveauet i omgivelserne kan kræves, såfremt tilsynsmyndigheden finder, at eventuelle klager er velbegrundede.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser, at fluer forebygges og bekæmpes ved at sprøjte under burene.

Til forebyggelse og bekæmpelse af rotter, er der indgået aftale med privat firma, der har autorisation til skadedyrsbekæmpelse. Der er ca. 6 forebyggende besøg af skadedyrsbekæmpere om året, og i tilfælde af problemer kommer der oftere besøg.

⁶ Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder".

Rotter overfører sygdomme, æder mad og husdyrfoder og ødelægger bygninger og kloaksystemer. Enhver, der opdager rotter, har pligt til at anmelde det til kommunen. Det gælder for både private og virksomheder. Man kan forebygge rotter ved at rydde op udendørs, så de ikke har mulighed for at bygge rede og ved at sørge for, at de ikke har adgang til madrester, foderrester og korn.

Der stilles vilkår om, at fluer bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium – se bilag 5.

Der stilles vilkår om forebyggende rottebekæmpelse af autoriseret firma, da der forekommer oplagring af foder på virksomheden.

Vejen Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at der efter projektets gennemførelse, med de stillede vilkår, ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på husdyrbruget, og at ejendommens skadedyrsbekæmpelse vil være tilfredsstillende. Vejen Kommune henstiller til, at de autoriserede kasser med rottegift placeres og tilses, så mennesker og husdyr ikke uforvarende kommer i kontakt med giften, og at der generelt holdes pænt og ryddeligt omkring ejendommen.

Støv

Ansøger oplyser, at der i forbindelse med levering af foder samt transport og håndtering af halm, kan opstå støv, hvilket oftest er af begrænset karakter.

Der forventes ingen væsentlige problemer med støv fra husdyrbruget. Der henvises dog til god landmandspraksis, således at al transport til og fra bedriften og levering af foder foregår ved brug af hensynsfuld og effektiv kørsel mht. udnyttelse af kapacitet.

Vejen Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener ved nabobeboelser og uden for bedriftens arealer i øvrigt.

Der fastsættes vilkår om, at driften ikke må medføre væsentlige støvgener.

Lys

Ansøger oplyser, at der er opsat spot-belysning med sensor på gavlen mod vest samt på de to nordlige minkhaller. På gavlen mod øst på hestestalden er der ligeledes spot-belysning med sensor.

Lyset i staldene vil være tændt når der arbejdes efter solnedgang. Staldene ligger væk fra byen, skjult bag beplantning og den oprindelige del af ejendommen, så lyset fra staldene ikke vil være synligt fra naboer.

Det vurderes, at der ikke vil være væsentlige gener forbundet med ejendommens belysning. Dog fastsættes generelt vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener.

Oplag af olie og kemikalier

Ansøger oplyser, at pesticider opbevares i aflåst kemikalierum i hestestalden.

Medicin opbevares i stuehuset.

Påfyldning og rengøring af marksprøjte (pesticider og vand) sker på marken af ansøger.

Der forefindes en 1.800 l olietank fra 2012 på husdyrbruget. Denne er placeret i maskinhuset på fast bund uden afløb.

Der stilles vilkår om, at håndtering af brændstof skal foregå sådan, at der ikke opstår risiko for forurening af jord og grundvand.

For at forebygge spild og forurening som følge af oplag af olie og kemikalier, stilles der vilkår til opbevaring og bortskaffelse.

Affald

Ansøger oplyser, at affaldshåndtering på ejendommen foretages, så der undgås forurening af det omkringliggende miljø.

Nedenstående skema fra ansøger viser ejendommens affaldshåndtering.

Affaldsart	Opbevaring (incl. placering af opbevaringssted)	Bortskaffes til
Animalsk affald (herunder selvdøde dyr)	Døde dyr opbevares i fryser, se placering på situationsplanen	Tyskland
Dagrenovation	Skraldespand	Kommunen
Plastfolie (rystet og bundtet)		Kommunal genbrug
Pap og papir		Kommunal genbrug
Forbrændningsegnet (forurenede plastic, pap og papir, snore, gl. bildæk)		Kommunal genbrug
Ikke forbrændningsegnet (Eternit, glaserede fliser og tegl, glasfiber, imprægneret træ, isoleringsmaterialer)		Kommunal genbrug
Olieaffald (samtlige typer) (husk indretning af olieaffaldsoplaget)	Tønder i maskinhus	Olieselskab
Kemikalieaffald	Kemikalierum	Kommunal genbrug
Pesticider	Kemikalierum	Kommunal genbrug
Øvrigt farligt affald (Oliefiltre, batterier, lysstofrør, spraydåser mv.)		Kommunal genbrug
Medicin		Dyrlæge
Spidse og skarpe genstande		Kommunal genbrug og dyrlæge

Opbevaring og afhentning af selvdøde og aflivede dyr reguleres af "Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr"⁷.

⁷ Fødevareministeriet, Bek. nr. 558 af 01.06.2011.

Virksomheden modtager ikke affaldsprodukter f.eks. slam eller mucosa til jordbrugsformål. Jf. ovenstående, vurderer Vejen Kommune, at håndtering af affald sker på forsvarlig vis, og der stilles ikke skærpede vilkår.

Vand og energiforbrug

Energi	Efter udvidelse - mængde pr. år
Elforbrug	100.000 kWh
Diesel og/eller fyringsolie	11.000 L

Tabel 9. Energiforbrug

Vand	Efter udvidelse - mængde pr. år
Drikkevand	ca. 1.000 m ³
Vaskevand	ca. 50 m ³

Tabel 10. Vandforbrug

Vejen Kommune vurderer, at der sandsynligvis ikke vil være de store besparelser at finde på energiforbruget i forhold til forventet drift. Der stilles derfor ikke krav til, at ejendommen skal have besøg af en energikonsulent.

Drikkevandsforsyningen sker via egen boring, og der stilles vilkår til etablering af vandur på stalde med dyr, så det faktiske vandforbrug fremover kan registreres.

På ejendommen foreligger der indvindingstilladelse på 95.000 m³ til vanding af ejendommens marker. Tilladelsen vurderes til at dække vandbehovet til markvanding på ejendommen. Der er ikke behov for at søge yderligere tilladelse, medmindre der er behov for at vande yderligere arealer.

Der foreligger ingen tilladelse, til at indvinde drikkevand til husdyrproduktionen. Da vandtildeling sker ved egen boring, skal der søges om tilladelse hertil, eller der skal ske omregistrering af eksisterende tilladelser i forbindelse med udnyttelse af godkendelsen.

Risici

Ansøgningens redegørelse for mulige uheld inklusiv begrænsning af risiko for og gene/forurening ved eventuelle uheld er behandlet i respektive afsnit ovenfor.

Ansøger oplyser (*kursiv*)

På ejendommen kan der ske uheld i forbindelse med håndtering og opbevaring af gylle. For at minimere risikoen for uheld, foretages 10 årig beholderkontrol og lastning af gylle foregår under opsyn.

Der kan desuden ske uheld i forbindelse med håndtering af sprøjtemidler, hvorfor påfyldning af sprøjtemidler foretages i marken og det samme med rengøring af sprøjten. I fremtiden, vil der måske blive ændret på møddingspladsen, så påfyldningen vil ske der, så det ikke er nødvendigt af have dunke og kasser med i marken.

Bilag 4 viser oversigt over husdyrbrugets installationer og indretning.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik - BAT

Den årlige ammoniakfordampning fra stald og anlæg på husdyrbruget skal leve op til samme niveau, som der kan opnås ved anvendelse af de beskrevne tiltag i nedenstående tabel, for at leve op til Husdyrgodkendelseslovens krav om anvendelse af BAT.

Det nedenfor beskrevne BAT-niveau medfører en samlet ammoniakfordampning fra stalde og lagre på 3.205 kg N/år. Det fremgår af den endelige ansøgning om godkendelse, at den samlede ammoniakfordampning fra anlægget er 3.208 kg N/år.

Det samlede anlæg lever op til BAT-niveauet for denne ejendom, da Vejen Kommune vurderer, at overskridelsen er uvæsentlig.

Eksisterende og fremtidige stalde består af lukkede haller.

Eksisterende dyr går i bure med gødningsrender på 30 cm, daglig tømning og halm ad libitum. Nye dyr kommer til at gå i bure med gødningsrender på 36 cm, daglig tømning og halm ad libitum.

Til reduktion af ammoniakfordampningen er proteinindholdet i foder til dyrene 31 % af OE i uge 30-47.

Heste på ejendommen går på dybstrøelse og er udegående ca. 6 mdr. om året.

MINK	BAT-niveau
Foder / Stald-systemer	Nye haller/dyr: 1,15 kg N/årstæve. Eksisterende haller/dyr: Proteinindhold på 31 % af OE i uge 30-47. Rendebredde lig den faktiske. Daglig tømning af gødningsrender. Halm ad libitum. Vejen Kommune vurderer at gylleforsuring ikke er BAT på minkejendomme, da det er en produktionsform, hvor det ikke er muligt at håndtere sådan en teknik.
Opbevarings-anlæg	Vejen Kommune vurderer, at overdækning af ny og eksisterende gyllebeholder rækker ud over BAT. Reduktionen i ammoniakfordampning vurderes til ikke at være proportional med investeringen i en overdækning af opbevaringsanlægget. Herunder også med hensyn til besparelser i form af en større tilbageholdt kvælstofmængde i husdyrgødningen samt færre transporter med gylle, da der ikke tilføres regnvand til en overdækket gyllebeholder.

Ammoniakkpåvirkningen af beskyttede naturområder omkring ejendommen vurderes i afsnit herom.

Følgende er angivet i ansøgningen (markeret med *kursiv*):

Med begrebet "bedst tilgængelig teknologi" menes den teknik, som mest effektivt giver et høj beskyttelsesniveau for miljøet som helhed og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter. Vurderingerne for anvendelse af BAT på Kjeldbjergvej 6, 6600 Vejen, skal ske i forhold til følgende aspekter:

1. Anlæggets emissionsniveau for ammoniak og valg af teknologi
2. Management/Godt landmandsskab
3. Opbevaring af husdyrgødning
4. Udbringning af husdyrgødning
5. Fodringsstrategier
6. Forbrug af vand og energi

Ad 1: Anlæggets emissionsniveau for ammoniak og valg af teknologi

Af nedenstående tabel fremgår beregnet emissionsniveau (BAT-niveau). Emissionsniveauet er fremkommet på baggrund af afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet, hvor der bliver udmeldt emissionsgrænseværdier for eksisterende og nybyggeri.

BAT-kravet:

Dyretype	Antal	DE	Emmission pr. årstæve	Emmission i alt
Årstæver i eksisterende	1950	57,35	1,26	2.457
Årstæver i ombygning	650	19,12	1,15	747,5

BAT-emmission i alt 3.204,5

Valg af teknologier

Til opfyldelse af emissionsniveauet i ovenstående er valgt følgende teknologier:

- Proteinindhold på 31 % af OE i uge 30-47
- Gødningsrender over 28 cm., i de eksisterende haller er der regnet med 30 cm render og i det nye 36 cm.
- Halm ad libitum,
- Daglig tømning af gyllerender.

Fravalg af staldteknologi – under hensyn til proportionalitetsprincippet

Forsuring

- Der installeres ikke forsøringsanlæg idet der er tale om en staldtype, hvor det i praksis ikke har vist sig muligt at indføre forsuring som fungerer.
- Der etableres ikke gylleforsuring, idet etableringsomkostningerne i forhold til den samlede produktion på ejendommen vurderes ikke at være proportionale med miljøeffekten.

Ad 2: Management/Godt landmandsskab

I henhold til BREF dokumentet er det BAT, at træne og uddanne medarbejdere; registrere vand- og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse, samt anvendelsen af husdyrgødning og handelsgødning; udarbejde gødningsplaner; samt have en nød fremgangsmåde ved uheld. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.

- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bla:

- At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.
- At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Herved sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstofnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver.
- At der er fokus på at nye stalde og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses udfra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Ad 3: Opbevaring af husdyrgødning

For så vidt angår BAT ved opbevaring af minkgylle omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag. Husdyrbruget angiver at bruge BAT som følger:

- Dybstrøelse uden daglig tilførsel overdækkes med kompostdug, presenning eller plastik, hvilket reducerer ammoniak emissionen.
- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne udfra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Der etableres flydelag på gylletankene for at minimere ammoniak emission, flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over kontrollen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Årligt efterses inspektionsbrønd ved gylletank, for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der er etableret flydelag senest efter 14 dage, forudsat der er gylle i tanken.
- Der er fast overdækning af gylletanken. Dette reducerer ammoniakfordampningen.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Fravalg af opbevaringsteknologi – under hensyn til proportionalitetsprincippet **Overdækning af gylletanke**

- Der er ikke etableret fast overdækning på gylletanken. Med flydelag, som vedligeholdes med snittet halm eller lecanødde er det almindeligvis ikke problematisk at etablere et godt flydelag, og der er derfor begrænset gevinst ved etablering af fast

overdækning. Derfor vurderes investeringen ikke at være proportional med miljøeffekten.

Ad 4: Udbringning af husdyrgødning

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse den gødningsmængde, der skal spredes på marken med arealet og afgrødernes behov; undgå at sprede gødningen når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket af sne; samt udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstof optag forekommer. Husdyrbruget angiver at bruge BAT som følger:

- Flydende husdyrgødning udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning. Disse udbringningsmetoder er blandt de bedste mht. at reducerer ammoniak emissionen fra det udbragte husdyrgødning.
- Gyllen nedfældes på sort jord og i græsmarker.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode og behov, hvilket medfører maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- I forbindelse med udbringning af husdyrgødning er der fokus på at overholde randzoner til grøfter og vandløb, hvorved risikoen for tab af fosfor og nitrat mindskes.
- Efter udbringning af fast møg og dybstrøelse tilstræbes der nedpløjning af udbragt husdyrgødning hurtigst muligt.

Ad 5: Fodringsstrategier

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor minkfodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

Fravalg af fodringsteknologi – under hensyn til proportionalitetsprincippet

Der stilles ikke krav til protein indhold i foder, idet man er afhængig af at få leveret samme foder som øvrige minkfarmer i området, idet der køres med en foderblanding fra foderfabrik, og det vil være for omkostnings tungt at få leveret en special blanding, alene til denne farm.

Ad 6: Forbrug af vand og energi

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vandforbruget gennem måling og ved detektering og reparation af lækager. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Vandforbruget registreres årligt.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnlige med henblik på at undgå spild.
- Til mink anvendes drikkenipler, som er udformet og placeret, så unødige vandspild undgås.

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at installere energibesparende belysning. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- *Elforbruget registreres årligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.*
- *Med etablering af det ansøgte anlæg opnås en rationel drift, hvilket medfører mindre energiforbrug pr. dyr.*
- *Logistikken i forbindelse med afhentning af foder, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.*
- *Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås.*
- *Der er ingen belysning i minkhaller, og der er derfor ikke energiforbrug til dette. Minkhaller er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.*
- *Til frostsikring er installeret opvarmet cirkulerende drikkevandsforsyning.*

Vejen Kommune vurderer, at husdyrbruget anvender bedst tilgængelig teknologi – fx indenfor følgende emner:

- Løbende eftersyn af indretninger på bedriften.
- Registreringer af vand- og energiforbrug.
- Elektronisk styring af lyset.
- Afstemt fodring af dyrene.
- Staldanlæg etableres, så ammoniakfordampningen reduceres bedst muligt på nuværende tidspunkt.

De etablerede staldsystemer på ejendommen vurderes til at leve op til kravet til BAT.

For oplag af husdyrgødning vurderer Vejen Kommune, at gældende lovkrav på området er tilstrækkelig til at opfylde kravet til anvendelse af BAT.

For udbringning af husdyrgødning vurderer Vejen Kommune, at gældende lovkrav er BAT, da yderligere krav vil være uforholdsmæssigt dyre i forhold til den opnåelige miljøeffekt.

Ud fra en vurdering af omkostninger og miljøgevinst vurderer Vejen Kommune, at der på nuværende tidspunkt er mindre områder for ejendommen, hvor der skal laves yderligere tiltag for at opfylde kravet til BAT.

- Der stilles vilkår til etablering af vandur på ejendommen.

Det er Vejen Kommunes vurdering, at husdyrbruget lever op til BREF-dokumentets BAT-niveau på punkterne: fodring, staldsystemer, energi- og vandforbrug, opbevaring af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning. Vejen Kommune vurderer yderligere, at de stillede vilkår til management og egenkontrol vil være tilstrækkelige til at husdyrbruget og så lever op til BREF-dokumentet vedr. management og egenkontrol.

Vejen Kommune vurderer, at husdyrbruget med de oplyste tiltag og de stillede vilkår vil kunne leve op til BREF-dokumentets⁸ krav om anvendelse af Bedst Tilgængelig Teknologi.

⁸ Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, www.mst.dk

Ejendommens påvirkning af beskyttet natur – ammoniak

Før der meddeles tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug efter § 10, § 11, § 12 eller godkendelse af arealer til afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug efter § 16 i Husdyrgodkendelsesloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område og Bilag IV-arter væsentligt, jf. Habitatbekendtgørelsen⁹.

I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger under hensynstagen til bevaringsmålsætningen for de pågældende områder. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde (dvs. de arter og naturtyper området er udpeget for at beskytte), kan der ikke meddeles tilladelse eller godkendelse til det ansøgte, jf. "Waddenzee-dommen"¹⁰.

Påvirkninger vurderes fra ejendommens anlæg og arealer i eller op til Natura 2000-områder på såkaldte kategori 1, 2 og 3 naturområder.

Det er fastsat i Husdyrgodkendelseslovens § 7, at anlæg større end 15 DE ikke må etableres, udvides eller ændres, hvis det ligger mindre end 10 m fra kategori 1 og 2 naturområder. Derudover er der krav til maksimal tilladte ammoniakdeposition på naturområder i kategori 1, 2 og 3. Se nedenstående afsnit.

Med anlæg menes stald eller gødningsopbevaringsanlæg.

Påvirkning af ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000 områder (kategori 1 naturområder)

For naturområder i kategori 1 (ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 områder) gælder, at totalbelastningen i naturområdet ikke må overskride fastlagte beskyttelsesniveauer, som afhænger af antallet af øvrige husdyrbrug på mellem 15 DE og 500 DE indenfor 1.000 m fra naturarealet, samt antallet af husdyrbrug på over 500 DE, som påvirker naturarealet med over 0,3 kg N/ha.

Der er ingen kategori 1 natur i nærheden af ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er nr. 86 (habitatområde nr. 75 og fuglebeskyttelsesområde 54) – Vejen Mose – ca. 4,9 km syd for ejendommen.

Der er registeret to søer inden for 1.000 m fra anlægget. Vejen Kommune har ikke kendskab til, at de pågældende søer er karakteriseret som og omfattet af de akvatiske naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for habitatdirektivet. Det vurderes, at den primære risiko for næringsstofpåvirkning af søerne er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra de omkringliggende arealer.

Påvirkning af ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000 områder (kategori 2 naturområder)

For naturområder i kategori 2 (§ 7 arealer udenfor Natura 2000 områder) gælder, at totalbelastningen i naturområderne ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år. § 7 arealer er højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha.

⁹ Habitatbekendtgørelsen, Bek. nr. 408 af 01.05.2007.

¹⁰ Waddenzee-dommen fra EF-Domstolen, sag nr. C-127/02

Der er ingen kategori 2 natur i nærheden. Nærmeste kategori 2 natur er en hede der ligger mere end 4 km nord for ejendommen.

Påvirkning af øvrige naturområder (kategori 3 naturområder)

Kommunen skal jf. Husdyrgodkendelseslovens § 23 foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte ammoniakfølsomme naturtyper i kategori 1 og 2, som kan blive påvirket af ammoniakfordampningen fra ejendommens anlæg. De såkaldte kategori 3 naturområder.

For disse naturområder i kategori 3 gælder, at Kommunen skal tillade merdepositioner på 1,0 kg N/ha/år i forhold til ammoniak på naturtyperne. Kommunen kan efter en konkret vurdering tillade merdepositioner på over 1,0 kg N/ha/år. Kategori 3 natur er § 3 beskyttede heder, moser og overdrev samt ammoniakfølsomme skove, som ikke er omfattet kategori 1 og 2 natur.

Derudover fremgår det af § 3 i Naturbeskyttelsesloven¹¹, at der ikke må foretages en ændring i tilstanden af søer (>100 m²), vandløb, heder, ferske enge, strandenge, overdrev, moser og lignende.

Der er ingen kategori 3 natur i nærheden. Nærmeste kategori 3 natur er en hede der ligger ca. 1.330 m sydøst for ejendommen.

Der er 6 småskove (beplantninger) i en radius af 1.000 meter fra ejendommen og én større plantage (Kjeldbjerg Plantage). Ingen af skovområderne er ammoniakfølsomme.

Naturtyperne er vist i nedenstående tabel og figur.

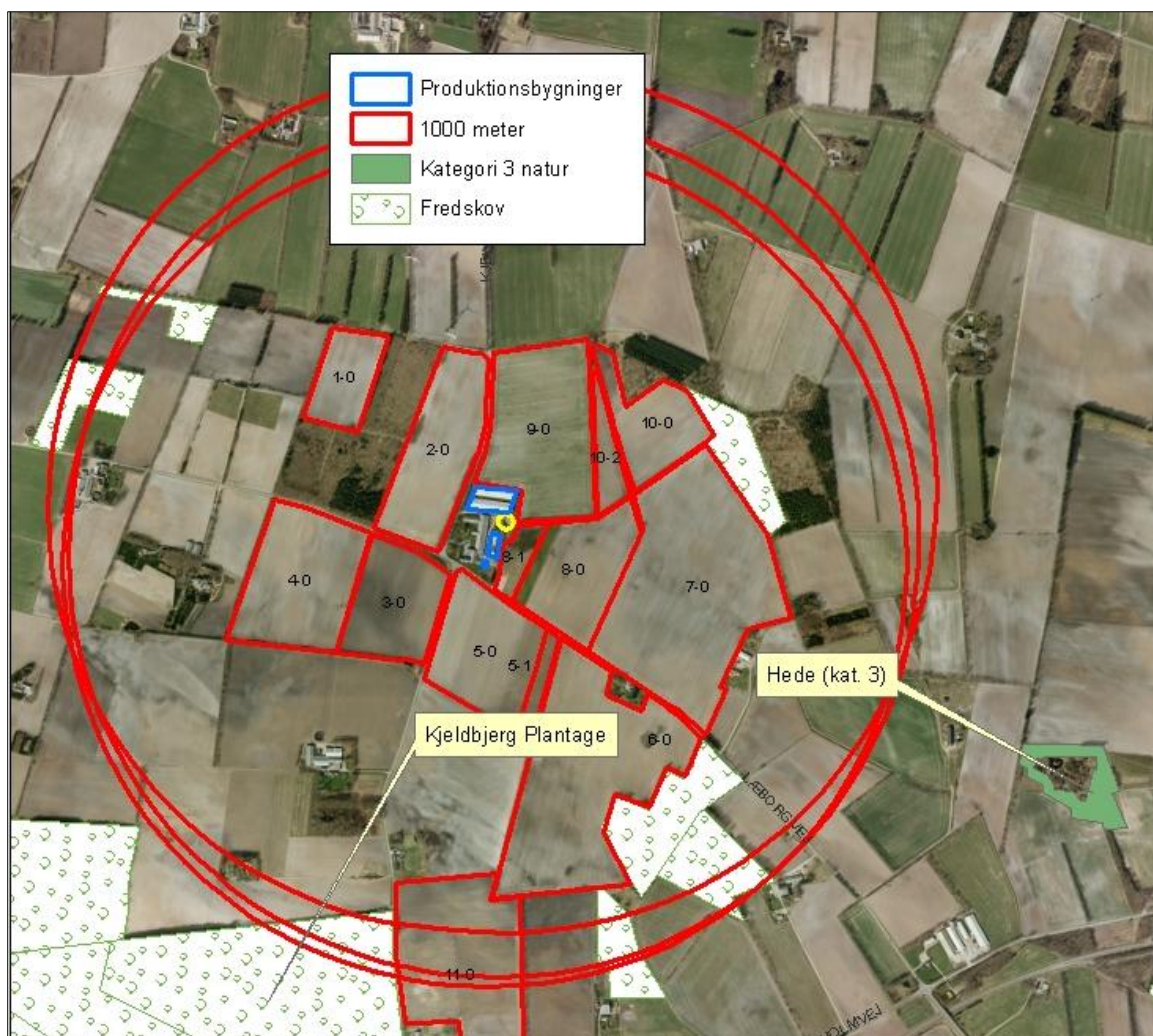
Naturtype	Målsætning	Afstand fra anlæg	Belastning (kg N/ha/år)	
			Mer-	Total-
Fredskove	-	450 – 860 meter fra anlægget	-	-
Kjeldbjerg Plantage (Fredskov)	-	Ca. 860 metersyd for anlægget	-	-
Hede	B	Ca. 1.300 meter syd øst for anlægget	-	-

Tabel 11. Beskyttede naturområder i nærheden af anlægget omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

For de nært liggende enge gælder det, at der ikke er registreret ammoniakfølsomme naturtyper på arealerne og Vejen kommune vurderer, at der heller ikke forekommer ammoniakfølsomme naturtyper på arealerne. Vejen Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede krav til ammoniakreduktion.

Der er registreret 2 søer (vandhuller) inden for 1.000 m fra anlægget. Det vurderes, at den primære risiko for næringsstofpåvirkning af søerne er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra de omkringliggende arealer. Søernes største trussel er tilførsel af fosfor, mens påvirkningen fra luftbåret ammoniak ikke vil være af betydning.

¹¹ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 933 af 24/09/2009

Figur 4. Kort over kategori 3 natur ved anlægget.

Naturkvalitetsplanlægning:	Faktaboks
I Ribe Amts naturkvalitetsplan 2006 er der udarbejdet en mål- og værdisætning for naturtyper jf. Naturtyper i Ribe Amt 2006. Rammer og retningslinjer for naturkvalitetsplanlægningen er videreført i Vejen Kommuneplan 2009-2021. A-målsatte områder er alle lokaliteter, der er A-værdisatte eller B-værdisatte lokaliteter, hvor der vurderes at være oplagte muligheder for naturforbedringer og/eller hvor der er landskabsbiologiske sammenhænge og/eller hvor særlige artsforekomster betinger, at der bør gøres en indsats. A-værdisatte lokaliteter har særlig høj naturværdi og B-værdisatte lokaliteter har middelhøj naturværdi. Inden for A-målsatte arealer gives normalt kun tilladelse til indgreb, som understøtter kvaliteten af den naturtype, der findes på arealet. B-målsatte områder er øvrige B-værdisatte lokaliteter, samt typisk de C-værdisatte lokaliteter, der indgår i væsentlige landskabsbiologiske sammenhænge. Der vil kun i særlige tilfælde kunne gives tilladelse til mindre indgreb efter konkret vurdering af indgrebets betydning for naturen. C-målsatte områder er typisk landskabeligt isolerede C-værdisatte lokaliteter (lokaliteter med begrænset naturværdi), hvor naturforbedring ikke vurderes at være realistisk. Der vil i særlige tilfælde kunne gives tilladelse til indgreb efter konkret vurdering.	

Målsætning: målsætningen for området som der stræbes imod.

Værdisætning: den faktiske tilstand som området er vurderet til at have på nuværende tidspunkt.

Fremadrettet vil Vejen Kommune arbejde for, at ABC-målsætningssystemet afløses af et nyt værdi- og målsætningssystem, hvor § 3-områderne værdi- og målsættes efter den femtrins skala, som staten anbefaler i Danmarks Naturdata. Herved bliver det muligt at sammenligne naturområder på tværs af kommune grænser.

Systemet inddeler naturtyperne i 5 tilstandsklasser: I – Høj, II – God, III – Moderat, IV – Ringe og V – Dårlig. Arealerne administreres ud fra det pågældende naturareals konkrete naturværdi, der vurderes i den enkelte sag ud fra registreringer af flora og fauna.

Arealernes påvirkning af natur, jord og vand

Påvirkninger fra udbringningsarealerne i eller op til Natura 2000 områder, § 7 arealer, § 3 arealer og næringsstofudvaskning til vandmiljøet vurderes i efterfølgende afsnit.

Sædskifte

Husdyrbruget anvender sædskifte S3 både som reference og ansøgt. Sædskifte S3 er jf. Miljøstyrelsen¹² et svinesædskifte med 10 % efterafgrøder og et udvaskningsindeks på 100.

Sædskiftet er ikke anvendt som virkemiddel, men er en forudsætning for ansøgningen. Derfor stilles der ikke specifikt vilkår om anvendelse af S3.

Beskyttede naturområder

Foruden påvirkningen fra husdyrbrugets anlæg kan naturen også påvirkes med kvælstof fra ejendommens arealer. Det kan være i forbindelse med udbringning af husdyrgødning eller via gødningsholdig overfladevand der løber til naturarealet.

Ifølge Miljøstyrelsen¹³ kan der ved udbringning af flydende husdyrgødning ske påvirkninger af nærliggende naturområder på over 1 kg N/ha inden for 20 m fra udbringningsarealet. Miljøstyrelsen vurderer, at det ikke er muligt for kommunerne, at beregne en randpåvirkning fra udbragt husdyrgødning. Det vil dog være muligt at foretage en konkret vurdering af risikoen for ammoniakdeposition og påvirkning af gødningsholdigt overfladevand. Vurderes risikoen stor, kan der fastsættes krav om bræmmer, nedsat dyretryk, nedfældning i alle afgrøder eller lignende.

For at undgå tilstandsændringer af naturarealer foretager Vejen Kommune derfor en konkret vurdering af de naturarealer, der ligger inden for en afstand af 30 m fra udbringningsarealerne. Derudover foretager Vejen Kommune en konkret vurdering af særlige kvælstoffølsomme naturområder i en afstand af op til 100 m fra udbringningsarealerne.

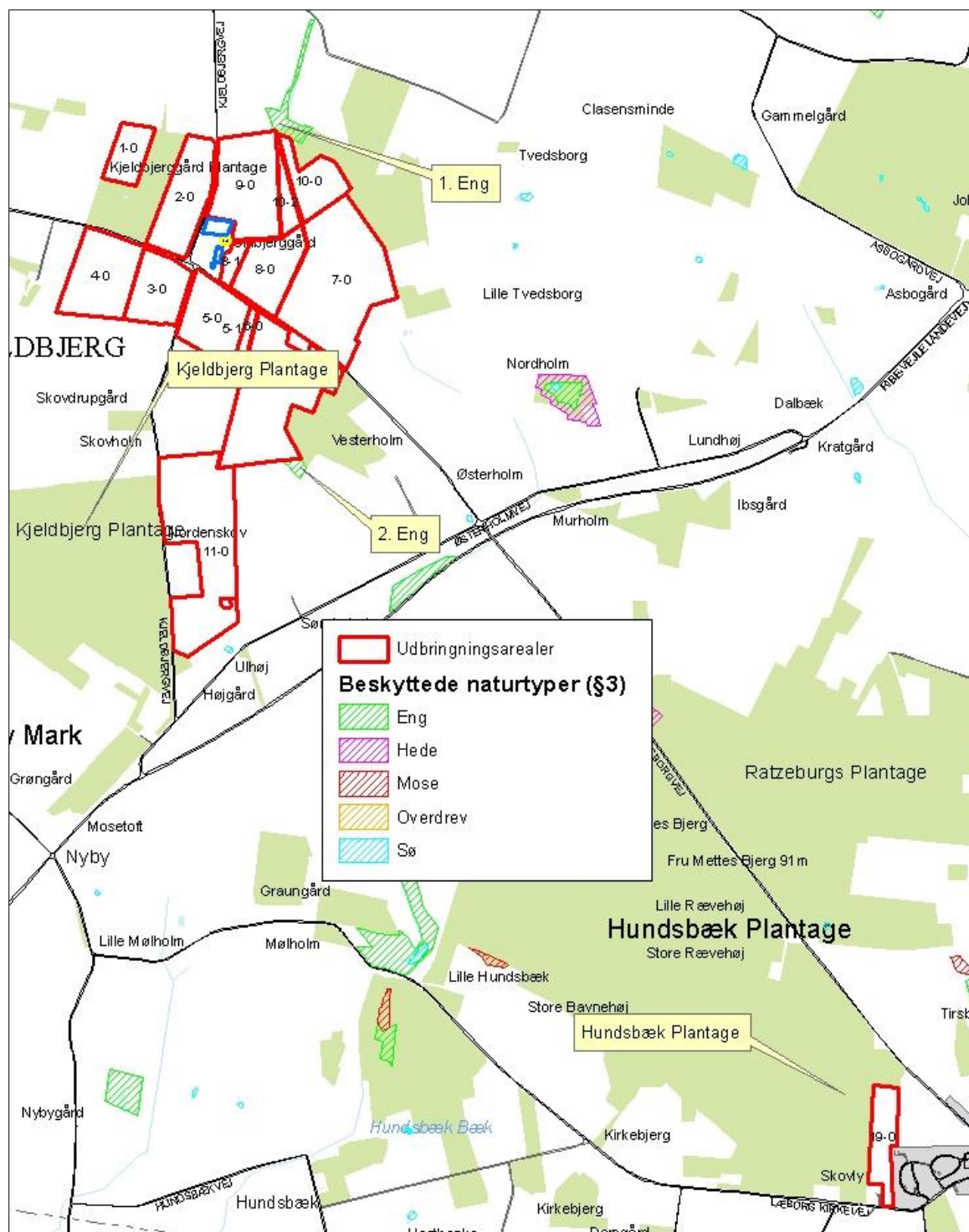
Ejendommens udbringningsarealer ligger udenfor Natura 2000-områder. Nærmeste Natura 2000-område er nr. 86 (habitatområde nr. 75 og fuglebeskyttelsesområde nr. 54) – Vejen Mose - ca. 1,4 km syd for nærmeste udbringningsareal i Vejen Kommune. Vejen Kommune vurderer, at pga. af den store afstand, vil ammoniakdepositionen fra driften af arealerne ikke kunne påvirke Natura 2000-området.

¹² Notat fra Miljøstyrelsen den 08.02.2012 om Standardsædskifter og referencesædskifter

¹³ "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" af 6. juli 2009.

I Husdyrgødningsbekendtgørelsen er der krav om, at flydende husdyrgødning nedfældes, eller at der anvendes anden teknik med tilsvarende virkning på ammoniakfordampningen, hvis udbringningen sker på sort jord eller græsmarker.

I nedenstående figur og tabel er vist beskyttede naturtyper, der potentielt vil kunne påvirkes af driften af husdyrbrugets arealer.

Figur 5. Beskyttede naturområder ift. udbringningsarealer.

Nr.	Naturareal (DB_Ident)	Naturtype	Målsætning/estimeret værdisætning	Placering
1	200098186	Eng	C	N for 9-0, 10-0 og 10-2
2	200098248	Eng	C	SØ for 6-0
-	-	Kjeldbjerg Plantage	-	V for 11-0
-	-	Hundsbæk Plantage	-	N og V for 19-0

Tabel 12. Beskyttede naturområder, omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, *DB_Ident er fra www.miljoportal.dk.

De to enge (naturpunkt 1 og 2) er små C-målsatte, isolerede og kulturpåvirkede lokaliteter.

Vejen Kommune vurderer, at de ovennævnte naturarealer ikke indeholder særlige næringsstoffsølsomme naturtyper, og det vurderes, at randpåvirkningen i forhold til ammoniakfordampning fra markdriften ikke vil ændre tilstanden af naturarealerne. Der vil derfor ikke blive fastsat krav om bræmmer, nedsat dyretryk, nedfældning i alle afgrøder eller lignende.

Der er ikke hældning til naturarealerne og Vejen Kommune vurderer vha. luftfoto og højdekurver, at der ikke er risiko for randpåvirkning forårsaget af gødningsholdig overfladevand til naturarealerne

Der er sket en overtrædelse på arealet (eng nr. 1) ved opdyrkning af en del af engarealet. Der vil blive oprettet en separat overtrædelsessag.

Kjeldbjerg Plantage er adskilt fra mark nr. 11-0 af Kjeldbjergvej. Hundsbæk Plantage ligger nord og vest for mark 19-0. Vegetationen nærmest udbringningsarealet udgøres af tilplantet nåleskov. Vejen Kommune vurderer, at skovbrynene ikke indeholder særlige næringsstoffsølsomme naturtyper, og det vurderes, at en eventuel randpåvirkning i forhold til ammoniakfordampning fra markdriften ikke vil ændre tilstanden af naturtypen. Der vil derfor ikke blive fastsat krav om bræmmer, nedsat dyretryk, nedfældning i alle afgrøder eller lignende.

Der er ikke hældning til naturarealerne og Vejen Kommune vurderer vha. luftfoto og højdekurver, at der ikke er risiko for randpåvirkning forårsaget af gødningsholdig overfladevand til naturarealerne

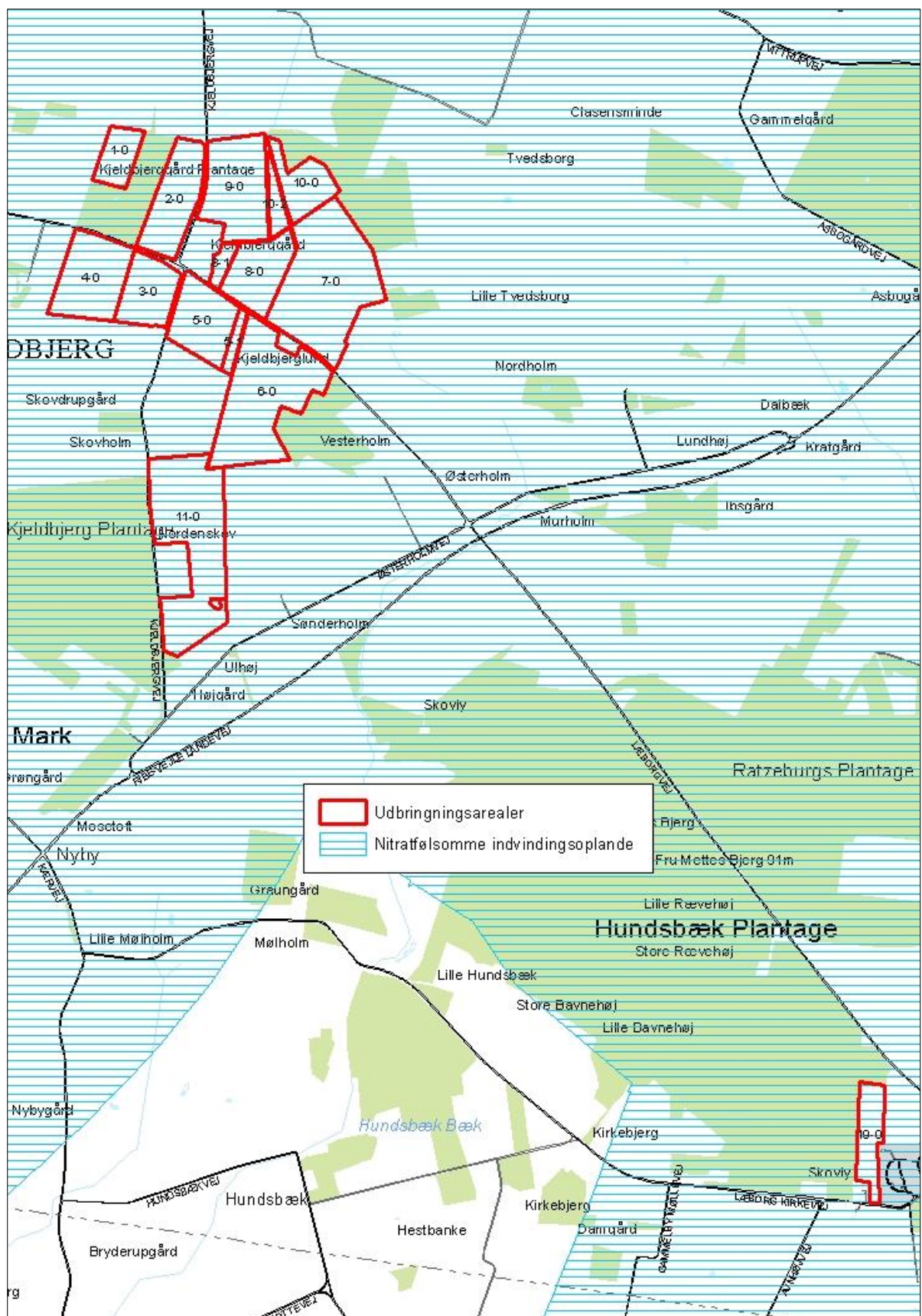
Nitratudvaskning til grundvand

Indsatsen for beskyttelse af grundvandet mod nitratudvaskning er i Husdyrgodkendelsesloven koncentreret om de arealer, der er placeret i nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Her er det ikke tilladt, at udvaskning fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat/l. Hvis udvaskningen i nudrift overstiger 50 mg/l må den ikke øges i ansøgt drift. Dette kaldes også "det generelle beskyttelsesniveau".

Når der er udarbejdet indsatsplaner i kommunen, er det indsatsplanens retningslinjer, der skal følges. Der er endnu ikke udarbejdet indsatsplaner i Vejen Kommune, der omfatter udbringningsarealerne for denne ejendom.

For at forhindre nedsivning af næringsstoffer til grundvandet stiller Vejen Kommune vilkår om, at der ikke må ske oplag af komposteret dybstrøelse på arealer i NFI.

Alle ejendommens udbringningsarealer er placeret i NFI.

For at overholde det generelle beskyttelsesniveau, er det valgt som virkemiddel at øge det samlede areal med efterafgrøder, ud over Plantedirektoratets krav¹⁴, med 18,5 % og kun udbringe 0,72 DE/ha/år på udbringningsarealerne.

Nitratudvaskningen er i ansøgningen derefter beregnet til 59 mg/l, hvilket er 5 mg/l mindre i forhold til nudrift.

Kravet om, at der ikke må ske nogen øgning af nitratudvaskning til grundvandet, er dermed overholdt.

Der stilles vilkår til etablering af ekstra efterafgrøder og nedsat dyretryk.

Vurderingen er foretaget på baggrund af en nitratudvaskning på 59 mg/l. Da der i ansøgningen er valgt samme standard- og referencesædskifte, kan der ikke stilles vilkår til sædskiftet, da sædskifte ikke er valgt som virkemiddel til at nedbringe nitratudvaskningen. For at sikre, at nitratudvaskningen ikke øges væsentligt, stilles der vilkår om, hvor meget husdyrgødning, der maksimalt må tilføres arealerne. Beregningerne forudsætter, at arealerne indenfor NFI dyrkes med referencesædskiftet S3, og at der udlægges 18,5 % ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige på arealerne. Der stilles vilkår til dette.

Nitrat til overfladevand

I Husdyrgodkendelsesloven er oplandene, der afvander til de Natura 2000-områder, der er mest sårbare over for nitratbelastning, inddelt i Nitratklasserne 1-3. Alle øvrige oplande er benævnt som nitratklasse 0.

Nitratklasser:		Faktaboks
Beskyttelsesniveau i forhold til nitrat - overfladevand		
Nitratklasse 0:	Ingen krav til et reduceret dyretryk	
Nitratklasse 1:	Krav til et dyretryk svarende til 85 % af de generelle regler	
Nitratklasse 2:	Krav til et dyretryk svarende til 65 % af de generelle regler	
Nitratklasse 3:	Krav til et dyretryk svarende til 50 % af de generelle regler	

Udbringningsarealerne afvander til habitatområdet Sneum Å og Holsted Å (H79). Sneum Å munder ud i Grådyb i Vadehavet. Vadehavet er Natura 2000-område, der er udpeget som habitatområde (H78) og som fuglebeskyttelsesområde (F57). Områdernes udpegningsgrundlag er vist i bilag 2.

Ingen af udbringningsarealerne i denne miljøgodkendelse ligger indenfor oplande, der er klassificeret som nitratklasse.

Der er ingen områder med en terrænhældning på over 6° fra udbringningsarealerne til nærliggende søer og vandløb. Vejen Kommune vurderer, at der ikke er risiko for overfladeafstrømning af husdyrgødning ned mod vandområder.

Som nævnt ovenover afvander ejendommens udbringningsarealer via Sneum Å til Grådyb i Vadehavet.

¹⁴ "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler", Plantedirektoratet, www.pdir.fvm.dk.

De arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget i og langs Sneum Å og i Vadehavet, kan blive påvirket negativt af udvaskning af næringsstoffer fra ejendommens udbringningsarealer.

For at beskytte habitatområderne, må der ifølge Miljøstyrelsens notat om afskæringskriterier for nitrat¹⁵, ikke ske en stigning i udvaskning af nitrat i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug i et givent kystvandopland til et habitatområde, hvis dyretrykket i kystvandoplandet er stigende i forhold til 2007-niveauet. Derudover må udvaskningen fra husdyrbruget ikke overstige 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle kystvandopland, dog kun 1 %, hvis udvaskningen sker til et område der er karakteriseret som lukket bassin og/eller meget eutrofieret.

Miljøstyrelsens seneste opgørelse fra 2007-2011 over ændring i dyretallet (målt i DE), viser at der er sket en stigning i dyretrykket til Grådyb. I oplandet til Grådyb er dyretrykket steget med 5,79 %. Der må derfor ikke ske en mer-udvaskning fra husdyrbruget.

For at sikre, at der ikke sker en mer-udvaskning fra husdyrbruget, skal udvaskningen i ansøgt drift svare til udvaskningen, hvis der udelukkende blev udbragt handelsgødning på et sædskifte tilpasset et planteavlsbrug.

Udvaskningen fra arealerne, hvis der udelukkende blev udbragt handelsgødning på et sædskifte tilpasset et planteavlsbrug, er beregnet til 80,5 kg N/ha (fiktiv ansøgning nr. 38510).

For at sikre, at der ikke sker mer-udvaskning, er det valgt at etablere 18,5 % ekstra efterafgrøder og kun udbringe 0,72 DE/ha/år. I ansøgt drift er udvaskningen beregnet til at være 80,1 kg N/ha (DE_{reel}), hvilket er 0,4 kg N/ha mindre end udvaskningen fra et tilsvarende planteavlsbrug.

Der stilles vilkår til etablering af 18,5 % ekstra efterafgrøder og nedsat dyretryk.

Den kvælstofmængde, der udbringes med husdyrgødningen og senere udvaskes fra pløjelaget, er ikke lig med den mængde, der ender i vandmiljøet. I jorden omdannes nitrat til frit kvælstof ved denitrifikation. Jordens evne til at omdanne kvælstof kaldes reduktionspotentialitet. Samtlige arealer har et reduktionspotentialitet på 51-75 % jf. reduktionspotentialitetskort fra DMU¹⁶. Derfor vil højst 49 % af det udvaskede kvælstof ende i vandmiljøet. Det svarer til 4.260,48 kg N/år (39,25 kg N/ha), hvilket er det samme, som hvis der udelukkende blev udbragt handelsgødning.

Den samlede udvaskning til Grådyb udgør 3.162.000 kg N/år. Udvaskningen fra husdyrbruget udgør derfor 0,13 % af den samlede udvaskning til Grådyb.

Det er Vejen Kommunes vurdering, at da udvaskningen ikke overstiger niveauet for udvaskning, hvis der udelukkende blev udbragt handelsgødning, samt at udvaskningen ikke overstiger 5 % af den samlede udvaskning til Grådyb, vil bedriftens påvirkning i sig selv være helt uden betydning for Sneum Å, Vadehavet og de arter og naturtyper, der findes i områderne, uanset at der for Vadehavets vedkommende er tale om et sårbart Natura 2000-område.

¹⁵ Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven af 24. juni 2010

¹⁶ Danmarks Miljøundersøgelser, www.dmu.dk

Fosfor

Husdyrgodkendelsesloven stiller krav om begrænsning af fosforoverskud til udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor. Kravene afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Desuden stilles krav til lavbundsarealer med lavt jernindhold (svarende til okkerklasse II-IV), der afvander til Natura 2000-områder overbelastet med fosfor. Sådanne udbringningsarealer klassificeres i fosforklasse 1-3.

Fosforklasser:	Faktaboks
Dræned lerjorder med fosfortal på 4-6	Fosforklasse 1
Dræned lerjorder med fosfortal på over 6	Fosforklasse 3
Lavbundsarealer med okkerklasse II eller derover	Fosforklasse 2

Som beskrevet i afsnittet "Nitrat til overfladevand" afvander udbringningsarealerne via en række mindre vandløb til Vadehavet. Landbrugsarealer som ligger udenfor oplande til et fosforoverbelastet Natura 2000 vandområde beskyttes jf. lovgivningen alene via harmonireglerne. Vadehavet er et Natura 2000-område, der i henhold til lovgivningen er udpeget som mindre sårbart overfor fosfor. I oplandet hertil er harmonikravet således alene beskyttelsesniveau for fosforoverskud.

Ingen af udbringningsarealerne er placeret i oplande til målsatte fosforfølsomme søer eller i områder, der jf. Husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau er udpeget i fosforklasser eller er lavbundslande.

Beregninger i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at kravet til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Ejendommens dyrehold tilfører i gennemsnit udbringningsarealerne 22,7 kg P/ha/år, og der fraføres 19,4 kg P/ha/år med det valgte sædskifte, hvilket giver et overskud på i gennemsnit 3,3 kg P/ha/år.

Udbringningsarealerne afvander via en række mindre vandløb til Sneum Å, der afvander til Vadehavet. Vadehavet er et Natura 2000-område, der ikke er overbelastet med fosfor.

På baggrund af det oplyste for ejendommens udbringningsarealer, vurderer Vejen Kommune vedrørende beliggenhed, tildeling af husdyrgødning, gødningssammensætning, sædskifte m.v.:

- At der ikke vil være væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning fra udbringningsarealerne til vandløb og grøfter.
- At husdyrbruget, ved overholdelse af den til enhver tid gældende natur- og miljølovgivning og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen, drives således, at påvirkningen af overfladevand fra udbringningsarealerne vil ligge på et acceptabelt niveau.
- At gennemførelse af projektet og den fremtidige drift af husdyrbruget ikke vil medføre forringelser af den nuværende miljøtilstand af overfladevand.

Kommunen vurderer, at der i den konkrete sag ikke er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandløb og Vadehavet.

Bilag IV-arter, artsfredninger og rødlistearter

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring landbrugsejendomme og deres tilhørende arealer. På baggrund af rapport fra DMU¹⁷ samt Vejen Kommunes øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at der kan være Vandflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander, løgfrø og spidssnudet frø. Heraf er løgfrø, odder, langøret flagermus og vandflagermus omfattet af den danske rødliste som sårbare.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter, som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg eller udbringningsarealer, men det kan ikke udelukkes, at én eller flere arter kan raste eller yngle i området.

Odderen lever i tilknytning til vådområder, og den findes i vandløb og især i moser og søer med store rørskovsområder. For at odderen kan trives i levedygtige bestande, skal der være vådområder med et højt naturindhold. Odderens yngle- og rasteområder knytter sig til moser, krat, skov eller andre uforstyrrede naturområder.

Markfirbenet findes spredt i landskabet på åbne, varme, solbeskinnede skrånninger med vel-drænet jord og lav vegetation. Markfirbenet yngler på solvendte skrånninger, som er af altafgørende betydning for arten.

Stor vandsalamander foretrækker rene, dybe vandhuller i eller nær skov. Uden for yngletiden lever salamanderne på land og gemmer sig om dagen under sten og træstammer og i gamle musehuller. De vandrer sjældent særlig langt fra vandhullerne.

Løgfrøen yngler i lavvandede vandhuller, søer og vådområder og kan også yngle i midlertidige vandhuller. Ynglesucces kræver lysåbne vådområder eller vådområder med lysåbne og lavvandede partier. På land opholder løgfrøen sig oftest på arealer med løs sandet overjord og især på steder, hvor der er partier med lav vegetation, bare sandflader eller bar muldjord, hvor det er let for frøen at grave sig ned. Løgfrøen er nataktiv, og om dagen ligger løgfrøen nedgravet i jorden typisk 10 – 30 cm under overfladen. Med dens skjulte levevis er løgfrøen normalt umulig at finde på land uden for yngletiden.

Spidssnudet frø kan leve i mange typer af vandhuller og søer. Den er afhængig af, at vandhullet/søen er omgivet af fugtige udyrkede arealer som fødesøgnings- og rasteområde.

Andre paddearter som lille vandsalamander og skrubtudse er ikke opført på habitatdirektivets bilag IV, men de er fredede i Danmark. For disse arter gælder mange af de samme livsbetingelser, som nævnt for padderne ovenfor.

Bortset fra ovennævnte har Vejen Kommune ikke kendskab til andre registreringer af planter og dyr, som er omfattet af artsfredninger eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller i nærheden af husdyrbrugets anlæg og udbringningsarealer. Vejen Kommune vurderer, at en række af arterne med stor sandsynlighed forekommer i området.

¹⁷ Faglig rapport nr. 635 og nr. 322 fra Danmarks Miljøundersøgelser.

Under forudsætning af at eventuelle stillede vilkår i afsnittene "Ejendommens påvirkning af beskyttet natur – ammoniak" og "Arealernes påvirkning af natur, jord og vand" overholdes, vurderer Vejen Kommune, at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger eller fældes store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter.

Med de i godkendelsen stillede vilkår og i henhold til Habitatbekendtgørelsens § 11¹⁸ vurderer Vejen Kommune, at udvidelsen ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Hensynet til landskab, kulturhistorie og rekreative områder

Ejendommens nye anlæg skal vurderes i forhold til anlæggets udformning og placering i landskabet og de landskabelige værdier.

Anlæggets udformning

Der opføres ingen nye produktionsbygninger i forbindelse med udvidelsen af dyreholdet. Der henvises til figur 1 og tabel 3 for oversigtskort og bygningsanvendelse.

Anlæggets placering i landskabet

Ejendommen ligger på Holsted Bakkeø. Bakkeøen udgøres af et morænelandskab der er opstået ved aflejring af smeltevandssand. Terrænet hvor ejendommen er beliggende er meget fladt og i de nærmeste omgivelser er der jævne småstigninger og -fald.

Omkring ejendommen er der flere større områder tilplantet med nåletræer (Kjeldbjerg- og Kjeldbjerggård Plantager).

Eksisterende produktionsbygninger fremstår som en samlet enhed. Mod Kjeldbjergvej er produktionsbygningerne skjult bag eksisterende hegn. Der stilles vilkår om, at dette hegn plejes og vedligeholdes, så det også fremadrettet vil give en effektiv afskærmning.

Landskabelige værdier

Placeringen og udformningen af ejendommens nye anlæg skal vurderes i forhold til de landskabelige værdier jf. §§ 22 og 23 i Husdyrgodkendelsesloven – se tabel 13.

Udpegningerne er fra Kommuneplanen¹⁹. Landskabet og kulturhistoriske værdier bliver reguleret efter hhv. Naturbeskyttelsesloven og Museumsloven.

Vejen Kommune gør opmærksom på, at udvidelsen af dyreholdet sker i eksisterende bygninger.

¹⁸ Bek. nr. 408 af 01.05.2007, "Udpegning og administration af internationale beskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter".

¹⁹ Kommuneplanen 2009 – 2021 for Vejen Kommune, www.vejenkom.dk

Kommune-plan	Udpegninger	Bemærkning	Nyt anlæg inden for udpegningen
3.5.1	Værdifulde landskaber*	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
3.5.2	Uforstyrrede landskaber*	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
3.5.3	Værdifulde geologiske beskyttelsesområder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
3.4.3	Økologiske forbindelses-områder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
3.4.1	Naturområder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes. Sikre naturområder. Udpegningen i kommuneplanen indeholder også "særligt værdifulde naturområder"	Nej
3.3.1	Lavbundsarealer	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
4.2.1	Kulturhistoriske værdi-områder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes. Sikre kulturmiljøer, herunder Hærvejens kulturmiljø	Nej
4.2.1	Kirkeomgivelser	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
4.4.2	Rekreativ interesse	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Udpegningsgrundlaget må ikke forringes.	Nej
3.4.4	Natura 2000	Byggeri der ændrer udpegningen af Natura 2000 område ikke tilladt	Nej
Råstofloven	Udpegninger		Nyt anlæg inden for udpegningen
	Råstofgraveområder	Skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg	Nej
Natur-beskyttelsesloven	Udpegninger		Nyt anlæg inden for udpegningen
§ 17	Skovbyggelinjen*	Regulerer kun byggeri indenfor 300 m. Nødvendigt driftsbyggeri må foretages inden for beskyttelseslinjen	Nej
§ 16	Sø- og åbeskyttelselinje*	Regulerer enhver ændring i tilstand inden for 150 m (også terrænændringer og tilplantninger). Nødvendigt driftsbyggeri må foretages inden for beskyttelseslinjen.	Nej
§ 18	Fortidsmindebeskyttelseslinje	Regulerer enhver ændring i tilstand inden for 100 m (også terrænændringer og tilplantninger). Der må ikke bygges eller plantes inden for beskyttelseslinjen.	Nej

§ 19	Kirkebyggelinje	Regulerer byggeri over 8,5 meters højde inden for 300 m	Nej
	Fredede områder		Nej
Museums- loven	Udpegninger		Nyt anlæg inden for udpegningen
§ 29a	Sten- og jorddiger	Må ikke beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra kommunen	Nej
§ 29e	Fortidsminder	Inden for en afstand af 2 meter fra fortidsmindet, må ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes	Nej

Tabel 13. Landskabelige udpegninger i forbindelse med nybyggeriet.

*Værdifulde og uforstyrrede landskaber, skov-, sø- og åbeskyttelseslinjer har ofte ikke indflydelse på landbrugsbyggeri, men kan i særlige tilfælde have betydning for vurderingen.

På grund af Vejen Kommunes beliggenhed inde midt i landet, vurderes ikke på kystnærhedszoner, strandbeskyttelseslinjer eller klitfredninger.

Kulturhistoriske værdier i tilknytning til arealerne

Der er registreret beskyttede sten- og jorddiger nord for mark nr. 1-0, 2-0, 9-0 og 10-0 samt vest for mark 19-0.

Sten- og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumlovens § 29 a, må ikke beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra kommunen.

Der er registreret et fortidsminde på mark 11-0 (en gravhøj).

Fortidsminder, der er omfattet af bestemmelserne i Museumslovens § 29 e må ikke ændres. Dette vil sige, at alle foranstaltninger, der indebærer en påvirkning af fortidsmindernes indhold og overflade, ikke er tilladt. Endvidere må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes jf. § 29 f i Museumsloven indenfor en afstand af 2 meter fra fortidsmindet.

Vejen Kommune vurderer, at kulturhistoriske værdier ikke vil blive påvirket.

Husdyrbrugets ophør

Ansøger vil udvikle sin produktion, så hun kan bestå som landmand i fremtiden. Hun ønsker at modernisere og udvikle produktionen, så der tages hensyn til dyrevelfærds- og miljømæssige krav.

Ved ophør af produktionen vil gødnings- og ensilageanlæg blive tømt og rengjort, så der ikke er fare for forurening.

Vejen Kommune stiller vilkår, ved ophør af driften. Herunder at der skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, dvs. alle opbevaringsanlæg skal tømmes og rengøres, og ejendommen skal fremgå i miljømæssig god stand.

Ved eventuelt ophør af produktionen, vil der efter Vejen Kommunes opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget hvis:

- Staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt.
- Beholdere til gylle m.m., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, gøres uanvendelige til opbevaring af gylle m.m.
- Miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

Alternative muligheder

Ansøger oplyser, at alternativet til at udvide minkproduktionen i eksisterende bygninger, vil være at bygge en ny hal nord for de to eksisterende haller. Dette er fravalgt, da den ønskede udvidelse kan være indenfor de eksisterende rammer.

Vejen Kommune vurderer, at det ønskede projekt ikke vil have en væsentlig virkning på miljøet, så der skal udarbejdes yderligere alternative løsninger.

Hvis udvidelsen af husdyrbrugets produktion ikke foretages (0-alternativet), vil produktionen på de nuværende 60,65 DE kunne fortsætte uden yderligere miljøgodkendelse. En fortsat drift vil ikke nødvendigvis i sig selv medføre mindsket forurening fra husdyrbruget end i den ansøgte udvidelse. Der vil ligeledes fortsat udbringes husdyrgødning på ejendommens arealer. Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug foretages ammoniak- og forureningsbegrænsende tiltag, som sænker det generelle forureningsniveau. 0-alternativet vil således ikke nødvendigvis have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis udvidelsen gennemføres og de opstillede vilkår i miljøgodkendelsen efterleves.

Sammenfatning

Vejen Kommune vurderer sammenfattende, at der kan meddeles godkendelse til projektet da:

- Husdyrbruget med de stillede vilkår kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- Husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.
- Projektet med de stillede vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

4 Øvrige forhold

Byggeri, vandindvinding og spildevandsafledning

Den projekterede udvidelse sker i eksisterende produktionsbygninger. Der sker ændret anvendelse af eksisterende bygning, hvilket kan udløse ansøgning om "byggetilladelse" ved Vejen Kommune. Byggeafdelingen skal kontaktes.

Da der anvendes egen boring, som ikke er registreret til vanding af husdyr, skal der indsendes ansøgning om indvindingstilladelse til Vejen Kommune.

Der kan være øvrige/andre forhold, der skal søges om ved Vejen Kommune.

Høringsberettigede

Konsulent: Birgitte A.B. Andersen, bba@jlbr.dk

Naboer:

Jytte Matthiesen, Læborgvej 25, 6600 Vejen

Ove Nørregaard Eriksen, Læborgvej 58, 6600 Vejen

Bortforpagtere af arealer:

Margrethe Udesen Hansen, Læborgvej 7C, 6600 Vejen

Kopimodtagere af afgørelsen

Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe nst@nst.dk

Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe syd@sst.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsted post@sportsfiskerforbundet.dk

Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø dnvejen-sager@dn.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N husdyr@ecocouncil.dk

Friluftsrådet, Scandiagade 13, DK-2450 København SV. Lokalfdeling: Friluftsrådet for Trekantområdet, att. Bent Holgersen, Hvedevænget 30, 6600 Vejen, holgersen@vejen-net.dk

Dansk Ornitologisk forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, lokalkontoret vejen@dof.dk

Bilagsoversigt

1. Klagevejledning.
2. Udpegningsgrundlag for de berørte Natura 2000-områder.
3. Skov- og Naturstyrelsens vejledning om etablering og overdækning af kompost i markstakke samt overdækning af fast gødning, september 2004.
4. Oversigt over husdyrbrugets installationer og indretning.
5. Retningslinjer for fluebekæmpelse på pelsdyrfarme.

Bilag 1.

Klagevejledning, jf. "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug" nr. 1572 af 20.12.2006.

Hvilke afgørelser, tilladelser og miljøgodkendelser kan påklages

Alle afgørelser, der er truffet af kommunen med hjemmel i "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug" eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, kan jf. § 76 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Natur- og miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Nævnet vil efter modtagelsen af klagen sende en opkrævning på gebyret. Natur- og miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og miljøklagenævnets hjemmeside (www.nmkn.dk). Gebyret tilbagebetales, hvis den, der klager, får helt eller delvis medhold i klagen.

Hvem kan klage

Klageberettiget er enhver med væsentlig interesse i sagens udfald, miljøministeren samt visse landsdækkende organisationer, jf. §§ 84-87.

Til hvem skal der klages

En klage skal stiles skriftligt til Natur- og Miljøklagenævnet, men sendes til Vejen Kommune, Rådhuspassagen 3, 6600 Vejen, som efter klageperiodens udløb sørger for at videresende klagen, sammen med det materiale, som har indgået i sagens vurdering til Natur- og Miljøklagenævnet, jf. § 77.

Klagefrist

Klagen skal være modtaget af Vejen Kommune senest 4 uger efter, at afgørelsen, tilladelsen eller miljøgodkendelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort f.eks. ved annoncering, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen, jf. § 79.

Hvis Natur- og Miljøklagenævnet modtager klager

Vejen Kommune vil i de tilfælde, hvor der klages over afgørelser, underrette ansøger herom, jf. § 83.

Domstolsprøvelse

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort, jf. § 90.

Opsættende virkning

En klage over en afgørelse har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte tilladelsen eller miljøgodkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen/godkendelsen må ikke udnyttes, hvis den indeholder placering af driftsbygninger væk fra de øvrige driftsbygninger, jf. § 81. Dette vil være angivet i afgørelsen.

Udnyttelse af en tilladelse eller miljøgodkendelse kan kun ske under opfyldelse af vilkårene, som er fastsat i tilladelsen eller miljøgodkendelse.

Bilag 2.

Udpegningsgrundlag for de berørte Natura 2000-områder.

Natura 2000-områdenr. 86: Vejen Mose

Området består af habitatområde nr. H75 og fuglebeskyttelsesområde nr. F54. Fuglebeskyttelsesområdet var oprindeligt udpeget for tinksmed, men arten er ikke længere på udpegningsgrundlaget.

Udpegningsgrundlag for habitatområdet Vejen Mose (H75)	
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Vandløb (3260) Våd hede (4010) Tør hede (4030) Tidvis våd eng (6410) Nedbrudt højmoser (7120) Hængesæk (7140) Tørvelavning (7150) Ege-blandskov (9160) *Skovbevokset tørvemoser (91D0)
Arter:	Trane

* Skovbevokset tørvemoser er en prioriteret naturtype.

Natura 2000-områdenr. 90 Sneum Å og Holsted Å

Området består af habitatområde nr. H79.

Udpegningsgrundlag for habitatområdet Sneum Å og Holsted Å (H79)	
Naturtyper:	Kransnålalge-sø (3140) Næringsrig sø (3150) Vandløb (3260) Kalkoverdrev (6210) Surt overdrev (6230) Urtebræmme (6430) Hængesæk (7140) Kildevæld (7220) Rigkær (7230) Stilkeke-krat (9190) Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld
Arter:	Bæklampret (1096) Flodlampret (1099) Havlampret (1095) Snæbel (1113) Odder (1355) Laks (1106)

* Kalkoverdrev (kun vigtige orkidélokalteter), surt overdrev, kildevæld og snæbel er alle prioriterede naturtyper/arter.

Natura 2000-områdenr. 89 Vadehavet

Området består af habitatområde nr. H78 og fuglebeskyttelsesområde nr. F57.

Udpegningsgrundlag for habitatområdet

Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde (H78)

Naturtyper:	Sandbanke (1110) Flodmunding (1130) Vadeflade (1140) Lagune (1150) Bugt (1160) Rev (1170) Enårig strandengsvegetation (1310) Vadegræssamfund (1320) Strandeng (1330) Forklit (2110) Hvid klit (2120) Grå/grøn klit (2130) Klithede (2140) Havtornklit (2160) Grårisklit (2170) Skovklit (2180) Klitlavning (2190) Visse-indlandsklit (2310) Græs-indlandsklit (2330) Søbred med småurter (3130) Kransnålalge-sø (3140) Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Vandløb (3260) Våd hede (4010) Tør hede (4030) Kalkoverdrev (6210) Surt overdrev (6230) Tidvis våd eng (6410) Tørvelavning (7150) Rigkær (7230) Stilkeke-krat (9190) Skovbevokset tørvemose (91D0)
Arter:	Havlampret (1095) Bæklampret (1096) Flodlampret (1099) Stavsild (1103) Laks (1106) Snæbel (1113) Marsvin (1351) Odder (1355) Gråsæl (1364) Spættet sæl (1365)

* Lagune, Grå/grøn klit, Klithede, Kalkoverdrev (kun vigtige orkidélokalteter), Surt overdrev, skovbevokset tørvemose og snæbel er alle prioriterede naturtyper/arter.

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområdet Vadehavet (F57)

Ynglefugle:	Klyde Hvidbrystet præstekrave Almindelig ryle Sandterne Fjordterne Havterne Dværgterne Splitterne
Trækfugle:	Bramgås Mørkbuget knortegås Lysbuget knortegås Gravand Pibeand Krikand Spidsand Skeand Ederfugl Sortand Strandskade Klyde Hjejle Strandhjejle Hvidbrystet præstekrave Lille kobbersneppe Stor regnspejle Rødben Hvidklire Islandsk ryle Sandløber Almindelig ryle Dværgmåge

Skov- og Naturstyrelsens vejledning om etablering og overdækning af kompost i markstakke samt overdækning af fast gødning

Indledning

I Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 604 af 15. juli 2002, stilles der blandt andet skærpede krav til overdækning af markstakke og møddinger. I § 11, stk. 1 er det præciseret, at kompost med et tørstofindhold på mindst 30 % må oplagres i marken, såfremt oplaget er overdækket med kompost dug eller lufttæt materiale.

Bestemmelsen trådte i kraft den 1. august 2004. Kravet om overdækning gælder ligeledes for fast gødning uden daglig tilførsel ifølge § 12 stk. 2.

De skærpede krav til overdækning har som formål at begrænse ammoniaktabet og er en del af Ammoniakhandlingsplanen fra 2001. Den øgede fokusering på ammoniaktabet inkl. kravet om overdækning har medført behov for modernisering af afsnit 5.1 vedrørende § 11 stk. 1 i vejledning nr. 7/1993 fra Miljøstyrelsen. Den reviderede tekst fremgår af det følgende.

Hvad må lægges i markstak?

Som hovedregel skal fast husdyrgødning (incl. dybstrøelse) opbevares i en mødding med fast bund og afløb. Kompost må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i en stald i 3-4 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken. Dybstrøelse fra fjerkræstalde kan være kompostlignende allerede efter 1-2 måneder.

En undtagelse er dybstrøelse fra svinestalde uden separat gødeareal. Svin fordeler ikke gødningen naturligt over hele måtten, som f.eks. kvæg gør det, men gøder i stedet i afgrænsede områder. Der er derfor risiko for, at gødningsmåtten bliver uhomogen med områder hvor tørstofindholdet er betydeligt under 30 %. For at modvirke risikoen for udvaskning fra markstakke fra sådanne stalde, skal der udlægges betydelige mængder halm på jorden under markstakken, f.eks. et lag svarende til et stempelslag af en bigballe.

I svinestalde med separat gødeareal, afsættes en meget stor del af gødningen her, og dybstrøelsen i lejearealet bliver mere homogen og tør. Den kompostlignende gødning fra lejearealet kan dermed umiddelbart opbevares i markstak, mens gødningen fra det separate gødeareal ikke kan opbevares i markstak.

Gødningsmåtten under kalve- og svinehytter kan tilsvarende kompostlignende dybstrøelse opbevares i markstak forudsat stakken overdækkes.

Etablering og vedligeholdelse af dybstrøelsesmåtter i kvæg- og svinestalde

Inden der indsættes dyr i stalden, boksen eller stien, skal der udlægges et tykt lag halm, der kan absorbere gødning og urin og dermed sikre omsætningen. En velfungerede og homogen måtte sikres ved at der jævnlige, gerne dagligt, tilføres strøelse. Strøelsen skal fordeles i stalden, boksen eller stien, og særligt områder hvor måtten er belastet med meget trafik eller afsætning af gødning skal tilføres ekstra strøelse.

Placering af markstakke

Jf. § 6 stk. 1 i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 604 af 15. juli 2002 skal markstakke overholde de samme afstandskrav som møddingspladser, stalde mv.

Kategori	Afstandskrav, meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25
Fælles vandindvindingsanlæg	50
Vandløb (herunder dræn) og søer	15
Offentlig vej og privat fællesvej	15
Levnedsmiddelvirksomhed	25
Beboelse på samme ejendom	15
Til naboskel	30

Stakkene bør højst ligge samme sted i 12 måneder og må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år.

I tilfælde af udvaskning eller afstrømning fra markstakken kan det lokale vandmiljø skades og det fremgår af § 11 stk. 1, at markstakken ikke må medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand. Stakken må derfor f.eks. ikke placeres på arealer som skrånere mod vandløb og søer og må ikke ifølge § 6 stk. 1 placeres nærmere end 15 meter fra f.eks. dræn.

Hvis en markstak placeres uhensigtsmæssigt kan det give anledning til gener for naboer. Derfor anbefales det, at markstakke placeres med størst mulig afstand til naboer.

Markstakke bør placeres så de ligger mest muligt i læ. Er stakken udsat for vind, er der stor risiko for at overdækningen blæser i stykker.

Overdækning af markstakke

Markstakken skal overdækkes umiddelbart efter udlægning. Dette gælder også selvom udlægningen foregår i et gødningshus eller lign. En midlertidig opbevaring af dybstrøelse/kompost på marken i op til en uge i forbindelse med udbringning betragtes dog ikke som en egentlig oplagring i forbindelse med § 11 stk. 1, og er derfor ikke omfattet af krav om overdækning.

Materialer egnet til overdækning af markstakke

I husdyrgødningsbekendtgørelsens § 11 stk. 1 er der nævnt kompostdug eller lufttæt materiale som mulighed. I nedenstående oversigt er der nævnt en række materialer, der lever op til kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Materiale:	Bemærkninger:
Plastfolie	Leveres i mange forskellige kvaliteter og dimensioner. Det anbefales at der anvendes en folie med en tykkelse på mindst 0,15 mm for at sikre at den er tilstrækkelig robust overfor mekaniske påvirkninger.
Presenning, tæt	Leveres i mange forskellige kvaliteter og dimensioner. Presenningen bør være UVstabiliseret, da levetiden ellers er begrænset.
Presenning, vævet	Vævede presenninger skal som minimum være lige så lufttætte som kompostdug.
Kompostdug	Forhandles under produktnavne som fiberdug eller geotextil. Bør have en kvalitet svarende til minimum 100 gram/m ² for at sikre at den er tilstrækkeligt robust overfor mekaniske påvirkninger. Dugen bør være UV-stabiliseret, da levetiden ellers er begrænset.

Fastholdelse af overdækningen

Da et af formålene med overdækningen er at reducere lufttilgangen, bør stakken overdækkes så lufttæt som muligt. Det kræver store overlap i samlinger og omhyggelighed med tildækning langs kanter og i overlap.

På grund af den omsætning der vil ske, på trods af overdækningen, synker markstakken sammen efter etablering. Det betyder, at overdækningen kommer til at ligge løst på stakken med risiko for, at den blæser af stakken eller rives itu. Derfor er det nødvendigt at overdækningsmaterialet fastholdes på stakken. Til dette formål kan f.eks. anvendes halm-baller, bildæk, sandsække eller lignende. Som en tommelfingerregel bør stakken overdækkes lige så omhyggeligt som en ensilagestak.

Vedligeholdelse af overdækningen

Overdækningen skal tilses jævnligt i løbet af opbevaringsperioden. Skader, i form af huller i overdækningen, skal straks udbedres.

[illegible]

RETNINGSLINIER FOR FLUEBEKÆMPELSE PÅ PELTSYRDFARME

Det er næsten udelukkende "den lille stueflue" (*Fannia canicularis*), der er skyld i problemer med fluer på pelsdyrfarme. Fluelarverne lever og udvikler sig i gødningen fra minkene. Hvis fluerne får lov at yngle uforstyrret i gødningen under burene, og hvor der ellers er muligheder for små eller større samlinger af fugtig gødning, kan lille stueflue optræde i enorme mængder. Fluerne kan være til stor gene både i hallerne og beboelsen på selve farmen og ikke mindst hos naboerne. Foruden gødning fra mink og andre rovdyr kan lille stueflue også yngle i fjerkrægødning og i andet fugtigt, rådende, organisk materiale.

Lille stueflue. Foto:SSL

Lille stueflue minder meget om stuefluen, men er mindre, kun 4-7 mm lang, og mere slank. Brystet har tre mørke længdestriber, der er tydeligst hos hunnen. Hannen har gennemskinnelige, gullige pletter på siderne af bagkroppen.

Biologi

Lille stueflues livscyklus er som mange andre fluers: æg → tre larvestadier → puppe → voksen flue. Fluen lægger æg i den fugtige gødning. Æggene klækker efter ca. 3 dage, og de små larver lever i den våde del af gødningen. De to første larvestadier varer kun nogle få dage hver. Tredje larvestadie er det længste og de store larver søger efterhånden mod mere tørre omgivelser og lever resten af tiden i mere tør gødning, i halmblandet gødning og i de øverste sandlag under og nær gødningen. Det er også her, at larverne forpupper sig, og klækningen til den voksne flue foregår. Pupperne er robuste over for tørre forhold men tåler til gengæld ikke fugtige omgivelser. Larverne – især de små – klarer sig kun i gødning, som føles fugtig, men kan ikke overleve i flydende gødning.

Larverne er hvide til gråbrune og har rækker af store børstelignende udvækster ned langs kroppen. Pupperne ligner store mørke larver. Foto: SSL

Udviklingen fra æg til voksen flue varer ca. en måned under normale danske vejrforhold i sommerhalvåret. Puppertiden er på mindst 10 dage. Den lille stueflue overvintrer enten i sidste larvestadie eller som puppe, idet larvens (puppens) udvikling går i stå. Om foråret, ofte på en varm dag i maj, klækker den første generations fluer samtidigt. Herefter klækker fluerne mere spredt indtil hen på eftersommeren (august), hvor der igen foregår en synkroniseret klækning, der resulterer i mange fluer.

Lille stueflue trives godt ved relativt lave temperaturer. Hannerne kan sværme, selv når luften er ret kølig, endda helt ned under 10°C. Larverne udvikler sig allerede ret hurtigt når temperaturen i gødnings-laget er oppe på 15°C, men de klarer sig skidt og dør, hvis temperaturen bliver højere end 30°C. Det samme gælder pupperne, som endda er endnu sårere over for høje temperaturer og kan have en høj dødelighed i de varmeste sommermåneder. Puppertiden er lang ved lave temperaturer, men det betyder ikke det store for overlevelsen, da pupperne er særdeles robuste over for kulde

I hallerne ser man ofte de store sværme af hanfluer under tagryggen, ved indgangsdørene eller andre steder, hvor der er lysgennemgang. Fluerne sætter sig sjældent på mennesker eller dyr, men sværmene kan alligevel være yderst generende. Fluerne vil derimod gerne sidde på nedhængende genstande, som hurtigt kan smudsas til af flueklatter. I varmt vejr opholder fluerne – især hunfluerne – sig gerne uden for hallerne. Herfra kan de søge indendørs i beboelser, der ligger inden for en radius af flere hundrede meter, og være til stor gene for beboerne.

Forebyggelse af flueproblemer

Den vigtigste måde at forebygge flueproblemer på er **udmugning og renholdelse** for gødning, foderrester og fugtig halm, da dette er hele grundlaget for fluernes udvikling. Det er de voksne fluer, som er problemet – men langt de fleste individer findes nede i gødningen og sandlaget som æg, larver og pupper. Og alle tiltag, som begrænser fluernes adgang til at lægge æg og larverne og pupperne i at udvikle sig, vil hjælpe på problemet.

På minkfarmene er man allerede nået langt i forebyggelsen af fluer ved at håndtere gødningen efter reglerne i Pelsdyrbekendtgørelsen. Bekendtgørelsen har generelle krav til opsamling og lagring af gødningen, hvis hovedformål er at nedsætte tabet af næringsstoffer til

omgivelserne – og disse krav løser samtidig også en stor del af flueproblemet. Så stort set alle haller er i dag forsynet med gødningsrender, og gødningen bliver håndteret som gylle.

I Pelsdyrbekendtgørelsen er det i afsnittet "*Drift af pelsdyrfarme (§ 7)*" anført, at **der skal renses i, under og omkring burene mindst én gang om ugen**. Dette gælder uanset opsamlingsystem for gødning.

Med gødningsrender under burene er man allerede godt hjulpet på vej med effektivt at forebygge og forhindre, at fluerne yngler i den friske gødning. I denne type haller må man godt nøjes med at fjerne spildhalmen under burene én gang om måneden i sommerhalvåret og hver anden måned i vinterhalvåret (ifølge *Vejledning om pelsdyrfarme*). Men det er særdeles vigtigt, at man ugentligt sørger for at få fjernet den gødning, som havner ved siden af renderne. Selv små mængder gødning kan producere rigtig mange fluer – og gødning langs utilgængelige kanter og i kroge kan være steder, hvor larverne trives specielt godt.

I haller **uden gødningsrender** fjernes både gødning og spildhalm ugentligt. Under burene er der udlagt et **sandlag** (sand eller grus) på mindst 10 cm, som skal udskiftes mindst én gang om året. Udskiftningen af sandlaget bør af hensyn til fluebekæmpelsen ske i vinterperioden fra november til april måned. På den måde fjerner man en stor del af de larver og pupper, der overvintrer, og mindsker derved antallet af fluer, som klækker i april-maj måned ganske væsentligt.

Ifølge Pelsdyrbekendtgørelsen kan man undlade at gøre rent i burene hos avlstæver i perioden 25. april til 15. juli. I tilfælde, hvor der samler sig gødning på hvalpenet, vil fluerne yngle her, og man bør derfor være opmærksom på at rense eller udskifte disse net. Ligeledes er det vigtigt at være opmærksom på, om der er andre lokale områder på farmen, hvor der opstår specielt gode betingelser for flueproduktion, som man bør tage hånd om. For eksempel kan vandspild fra drikkeventiler være med til at forbedre fugtighedsforholdene for fluernes udvikling.

Den grundige årlige rengøring af haller, bure og redekasser har også betydning for den generelle forebyggelse af flueproblemer, dels ved at rene glatte overflader i burene er mindre tilbøjelige til at tilbageholde gødning, dels ved at overvintrende larver og pupper under burene bliver rensset væk.

Gødning, der fjernes fra hallerne bliver enten ført til lagring i en gyllebeholder eller på en mødding. På møddingen skal gødningen være dækket af mørk plastic eller lignende lufttæt materiale. Overdækningen forhindrer gødningsvarmen i at slippe væk, så æg, larver og pupper bliver dræbt af høj temperatur, og den hindrer æglægning samt klækning af fluer fra de pupper, der befinder sig i gødningen.

Vanding med **larvicider (larvebekæmpelsesmidler)** kan hjælpe med til at forebygge flueplage, når man anvender dem i sammenhæng med grundig udmugning og rengøring. Midlerne forhindrer fluelarverne i at udvikle sig til voksne fluer ved at forstyrre deres hudskifte og forpupning. Selvom der er gødningsrender, kan larvemidler være et vigtigt og nødvendigt supplement til renholdelsen under burene. De bruges f.eks. på steder, hvor gødningen havner ved siden af renderne, og indretningen gør det vanskeligt at rense helt i bund. Larvicidet udvandes et par dage efter, at halm og gødning er fjernet under burene. Det kan gøres med en almindelig vandkande eller en sprøjte med lavt tryk og store dråber efter anvisningerne på etiketten. Larvicider, som er godkendt til brug på minkfarme, er vist i fortegnelsen på sidste side.

De bedste tidspunkter at behandle med **larvicid** er i maj/juni og igen i august/september. På disse tidspunkter er fluelarverne i god vækst og derfor maksimalt følsomme. Maj/juni-behandlingen rammer afkommet af årets første generation fluer og august/september-behandlingen rammer de larver, som ellers vil overvintre og lægge grunden til næste års flueproblemer. Man opnår den bedste effekt af en behandling ved at udføre den som to gentagne vandinger med 14 dages mellemrum. Hvis der endnu ikke er etableret gødningsrender, vander man i cirka én meters bredde under alle rækker. I haller med gødningsrender eller tæt bund behandler man der, hvor man skønner, eller erfaringsmæssigt ved, at fluerne har mulighed for at yngle. Hvis der er områder ved møddingen, hvor larverne kan udvikle sig, kan man også bruge larvicid her.

Bekæmpelse af voksne fluer

I praksis kan det være umuligt, at klare hele flueproblemet alene med de forebyggende metoder – og man må så supplere med aktivt at bekæmpe de voksne fluer. Der findes forskellige typer kemiske bekæmpelsesmidler, Miljøstyrelsen har godkendt til formålet – og hvilke man foretrækker at bruge må afhænge af situationen og de aktuelle forhold. De godkendte midler er vist i fortegnelsen på næste side. Det er vigtigt at følge doserings- og brugsanvisning på etiketten for det enkelte produkt. Midlerne mod de voksne fluer kan opdeles i **smøremidler**, **forstøvningsmidler/aerosoler** og **sprøjtemidler**.

Smøremidler består af sukker, som er tilsat en fluegift. Fluerne bliver dræbt, når de æder af midlerne og færdes på dem. Man bruger smøremidlerne strategisk ved at anbringe dem på de steder, hvor fluerne helst vil søge hen, og mange fluer samles. Det er gerne tæt ved dyrene, på solbeskinnede vægge, på snore, ved vinduer og lignende steder. Med en pensel kan midlet smøres på stolper, udvendigt på redekasser, på plader ophængt over gangene og på vægge – så tæt på dyrene som muligt men uden for deres rækkevidde. På flader opnår man den bedste effekt ved at påføre midlet i smalle lodrette striber. Man kan også behandle på snore, som er monteret til formålet hen over/langs rækkerne. I handlen findes også færdige plader til ophængning, der allerede er behandlet med smøremiddel i granulat-form. Smøremiddel findes også som løst granulat, som man skal anbringe i små bægge, hvis man i enkelte tilfælde foretrækker at bruge det direkte uden at røre det op med væske.

Smøremidlerne er langtidsholdbare og er velegnede til løbende at holde antallet af voksne fluer nede gennem hele sommerhalvåret. Smøremidlet på de forskellige overflader bliver spist, slidt af, støver til og mister på andre måder effektivitet og skal derfor normalt fornyes mindst en gang om måneden. Med smøremidler bliver kun et relativt lille areal af overfladerne i hallerne behandlet. Til gengæld bliver fluerne ramt af en høj dosis gift, når de æder af midlet. Det giver en lav risiko for, at fluerne udvikler resistens, på trods af at midlerne er langtidsholdbare.

Forstøvningsmidler/aerosoler tågesprøjtes ud i luften og virker øjeblikkeligt, men har ingen langtidsvirkning. Fluerne lammes og dør, når de rammes direkte af de små svævende dråber. Midlerne kan kun anvendes i stille vejr, medmindre hallen kan lukkes helt af. Aerosolerne kan anvendes både i beboelse og stalde. Den meget hurtige nedbrydning af midlerne betyder, at der er lav risiko for, at fluerne udvikler resistens over for dem.

Sprøjtemidler anvendes til behandling af overflader ved påsprøjtning med stor dråbestørrelse, og fluerne dør, når de kommer i kontakt med de behandlede flader. Midlerne har en vis langtidsvirkning, som dog i praksis vil afhænge af de typer overflader, som de er sprøjtet på. Sprøjtemidlerne kan bruges på flader, som fluerne ynder at kravle omkring på eller

hvile på – men kun på steder, som minkene ikke kommer i berøring med. Sprøjtemidler nedbrydes langsomt og bør kun anvendes i begrænset omfang, da fluerne ellers hurtigt vil blive resistente, og effekten derfor kraftigt forringet.

Ud over de kemiske midler, kan man også bruge ugiftige **klæbesnore/limsnore** til at formindske antallet af voksne fluer. Snorene skiftes, så tit det er nødvendigt, når de er fyldt med fluer og/eller støvet til.

Links:

Pelsdyrbekendtgørelsen, Vejledning om pelsdyrfarme og anden lovgivning og information om pelsdyrfarme: <http://www.mst.dk/common/404.htm>

Dansk Landbrugsrådgivning: <http://www.landbrugsinfo.dk/pelsdyr/Sider/Startside.aspx>

Miljøstyrelsens oversigt over godkendte bekæmpelsesmidler:
<http://www.mst.dk/common/404.htm>

Det kan være lidt vanskeligt, at få alle relevante midler (og kun relevante midler) vist med de enkelte søgekriterier. Man kan få de fleste frem ved at bruge søgerubrikken anvendelse og her f.eks. søge på "stalde". Man kan også prøve at søge på "fluer" eller "fluelarver".

Skadedyrlaboratoriets vejledning om lille stueflue i beboelse:
<http://www.dpil.dk/dpil2005/pdf/lillestueflibeboelse2008.pdf>

Tabel 1. Fortegnelse over de forskellige typer fluemidler, som kan benyttes på minkfarme.

Type og aktivstof	Handelsnavn	Skadedyrlaboratoriets kommentarer
Larvebekæmpelsesmidler <i>aktivstof:</i> Cyromazin Cyromazin Cyromazin Diflubenzuron Diflubenzuron	Neporex WSG2 Neporex 50SP Mortalin Cyromazin mod fluelarver LFS Diflubenzuron Dimilin WP-25	Forebygger ved at stoppe larvernes udvikling til voksne fluer Velegnede til at bruge rutinemæssigt på alle de steder hvor, det er vanskeligt at fjerne gødning og halmrester.
Smøremidler/ædegifte <i>aktivstof:</i> Thiamethoxam Spinosad Imidacloprid Azamethiphos Azamethiphos	Agita 10 WG Spy Quick Bayt Alficron Plus Snip flueplader	Sukkerholdige ædegifte til voksne fluer Langtidsvirkende Lav risiko for resistens Velegnede til løbende bekæmpelse af voksne fluer gennem hele fluesæsonen
Forstøvningsmidler og aerosoler <i>aktivstof:</i> Pyrethrin I og II Pyrethrin I og II Pyrethrin I og II Pyrethrin I og II Pyrethrin I og II Pyrethrin I og II Pyrethrin I og II Pyrethrin I og II Pyrethrin I og II Pyrethrin I og II	Stald chok fluespray D Kvit Fluespray Kill-it Staldspray N Trinol Turbo-Jet mod Fluer Trinol Fluespray Chok Fluespray DME-N Tanaco Flue Chok Prima Fluespray Ryom Flue Spray AquaPy	Kontaktgifte mod voksne fluer Nedbrydes hurtigt Lav risiko for resistens Velegnede til at løse et akut opstået flueproblem på farmen
Sprøjtemidler <i>aktivstof:</i> Dimethoat Dimethoat	Perfekthion 400 EC Danadim Progress	Kontaktgifte mod voksne fluer Nedbrydes langsomt Risiko for hurtig udvikling af resistens, og dermed forringet effekt

Listen indeholder de af Miljøstyrelsen godkendte midler pr. 30. april 2009. Der kan være restoplæg i handelen af tidligere tilsvarende produkter, som er nu afmeldt og derfor ikke står på listen. Og der kan også være produkter, som stadig er godkendt, men som fabrikant/importør ikke markedsfører mere.